

ΤΕΙ Κρήτης



Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Κρήτης

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ

ΚΡΗΤΗΣ ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΜΗΜΑ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ



ΦΟΙΤΗΤΕΣ: ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΑΒΕΡΝΑΡΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΦΛΩΡΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΜΑΙΟΣ 2018

Περιεχόμενασελ.2
Ευχαριστίεςσελ.5
Πρόλογοςσελ.8

Κεφάλαιο 1^ο

1 Γενικές έννοιες του χρηματιστηρίου.....
1.1 Έννοιες του χρηματιστηρίου.....σελ.14
1.2 Χρηματιστήριο αγοράς.....
1.2.1 Ο ρόλος της πληροφόρησης.....σελ.15
1.2.2 Οι επιπτώσεις της χρηματοοικονομικής φούσκας.....σελ.16
1.3 Ιστορική αναδρομή.....σελ.17

Κεφάλαιο 2^ο

2 Ιστορική αναδρομή των κυριότερων χρηματοοικονομικών κρίσεων σε διεθνές επίπεδοσελ.18
2.1 Οι μεγαλύτερες χρηματοοικονομικές κρίσεις σε διεθνές επίπεδο.....σελ.22
2.1.1 Η κρίση της τεκίλας 1994.....σελ.22
2.1.2 Οικονομική κρίση της Αργεντινής 1999.....σελ.26
2.1.2 Οικονομική κρίση της Ρωσίας 1998.....σελ.27
2.1.3 Κρίση εμπορικού ισοζυγίου Ασίας 1997.....σελ.30

2.1.4 Τραπεζική κρίση Φιλανδίας 1990	σελ.33
2.2 Οι κρίσεις στο χρηματιστήριο Αθηνών.....	σελ.34

Κεφάλαιο 3^ο

3 Οικονομική κρίση

3.1 Γενικά	σελ.37
3.2 Αιτίες της οικονομικής κρίσεις.....	σελ.38
3.3 Αποτελέσματα οικονομικών κρίσεων.....	σελ.39
3.4 Αιτίες οικονομικών κρίσεων.....	σελ.40

Κεφάλαιο 4^ο

4 Γενικοί δείκτες τιμών.....	σελ.41
4.1 Ιστορία της τεχνικής ανάλυσης.....	σελ.42
4.1.1 Charles DowJones.....	σελ.43
4.1.2 Μελέτη και ανάλυση.....	σελ.43
4.1.3 Οι 6 κανόνες της θεωρίας DowJones.....	σελ.44
4.1.4 Δημιουργία σχεδιαγράμματος	σελ. 46
4.1.5 Δείκτες DowJones.....	σελ.47
4.2 Διάφορα γνωστά εργαλεία της τεχνικής ανάλυσης(Nikkie,Dax,Mcda,Rsi,BollingerBands).....	σελ.48

4.3 Τα είδη των επενδυτικών κεφαλαίων.....σελ.51
4.4 Δείκτες του χρηματιστηρίου Αθηνώνσελ.52
4.4.1 Γενικός δείκτης(Μεγάλης κεφαλαιοποίησης).....σελ. 53
4.4.2 FTSE20 Υψηλής κεφαλαιοποίησης.....σελ.53
4.4.3 FTSEM40 Υψηλής κεφαλαιοποίησης.....σελ.54
4.4.4 FTSEA Όλων των μετοχών.....σελ.54
4.4.5 FTSEGTI Δείκτης διεθνούς δραστηριότητας.....σελ.55
4.4.6 FTSEMSFW20 Εταιρίες με μεγάλους αριθμοδείκτες..σελ.55

Κεφάλαιο 5^ο

5 Ο ρόλος της επικράτησης κεφαλαίου στη φούσκα του χρηματιστηρίου.....σελ.57
5.1 Μέγεθος αγοράς (Marketcap).....σελ.58
5.2 Ημερήσιες συναλλαγές (volume).....σελ.58
5.2.1 On Balance Volume(OBV).....σελ.59
5.2.2 Chaikin money flow.....σελ.60
5.2.3 Klingervolumeoscillator.....σελ.62
5.3 Ψυχολογία επενδυτών.....σελ.62
5.4 Νέα των επενδυτών.....σελ.63
5.5 Διαχείριση Κινδύνου.....σελ.64
5.5.1 Εποπτεία και Βασιλεία.....σελ.69
Συμπεράσματα.....σελ.71

Βιβλιογραφίες.....σελ.72

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον επιβλέπων καθηγητή μας Δρ. Φλώρο Χρήστο για την καθοδήγηση,την υποστήριξη που μας έδειξε και την απόλυτη ευγένεια του πάνω στις απορίες που είχαμε σχετικά με την πτυχιακή μας εργασία.

Περίληψη

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία αναλύει διάφορες χρηματοοικονομικές κρίσεις που συνέβησαν ανά τους καιρούς σε διάφορα μέρη και χώρες του κόσμου. Διαβάζοντας την συγκεκριμένη εργασία δεν θα αργήσετε να διαπιστώσετε ότι περιέχει αρκετά είδη οικονομικών κρίσεων διότι θέλαμε να αναδείξουμε πόσο περίπλοκη είναι η οικονομία και τι μπορεί να καταφέρει κάποιος εν μέσω αυτού. Αρκετά συχνά χρησιμοποιείται ανάμεσα σε διάφορες κυβερνήσεις για να επωφεληθεί από μια πιο αδύναμη οικονομικά χώρα. Σε άλλες περιπτώσεις μια κρίση μπορεί να προκληθεί από εταιρίες που πραγματοποιούν επενδύσεις σε τρίτες χώρες για να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους. Τέτοιες κινήσεις αν γιγαντωθούν μπορεί να προκαλέσουν μεγάλες οικονομικές κρίσεις όπου χωρίς τις επεμβάσεις του κρατικού μηχανισμού θα ήταν καταστροφικές. Αυτό δεν πέρασε απαρατήρητο από την επιστημονική κοινότητα απασχολούνταν για αρκετά χρόνια μέχρι και τις μέρες μας. Έτσι δημιουργήθηκαν αρκετά μαθηματικά μοντέλα προσπαθώντας να ερμηνεύσουν τα οικονομικά γεγονότα και να βρουν μια λύση. Αυτό το επιτυγχάνουν μέσω διαφόρων εργαλείων αλλά και αρκετούς οικονομικούς ελέγχους σε μεγάλες εταιρίες αλλά και κρατικούς προϋπολογισμούς. Με τη συνεχή παρακολούθηση και ανάλυση τους μπορούμε σήμερα να προβλέψουμε κάποιες επερχόμενες οικονομικές καταστροφές.

ABSTRACT

This thesis analyzes different financial crisis that took place among time in various places and countries in the world. By reading this thesis it will not take a long time before you realize that it contains a variety of economics crisis because we wanted to highlight the complicity of economies and what someone could achieve though this. Often it's being used between governments for them to become benefited from not so strong and stable countries. In other cases a crisis could be provoked by companies which invest in other countries to maximize their profits. Such moves, when become gargantuan could lead to big financial crisis where the state mechanism should take active meters or a catastrophe might be close. This has not gone unnoticed from the academics. They have been studying this phenomenon since nowadays. This is the reason why many mathematical models have created in order to interpret those financial circumstances and find a solution. They achieve that not only through a variety of contraptions but also many financial checks in big companies and state's budgets. With continuous observation and analysis, today we can predict some upcoming financial disasters.

Διδάγματα από τις χρηματοοικονομικές κρίσεις

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ξεκινώντας από την ιστορία βλέπουμε ότι η κάθε οικονομία έχει διάφορες τάσεις ανά τους καιρούς. Αυτές οι τάσεις είναι στα κανονικά τους επίπεδα συνήθως υπάρχουν όμως ορισμένα χρονικά διαστήματα όπου παρουσιάζουν τρομερή άνοδο μέχρι να κορεστούν στην αγορά. Αυτό δεν συμβαίνει μόνο με χρηματοοικονομικά προϊόντα, άλλοτε συμβαίνει με γεωργικά προϊόντα άλλοτε με οικίες ή με διάφορα άλλα υλικά αγαθά συνήθως. Αυτά τα γεγονότα συμβαίνουν στην προσπάθεια των επενδυτών να έχουν μια μεγάλη και ασφαλές απόδοση της επένδυσής τους. Στην προσπάθεια τους όμως να επιτύχουν τα παραπάνω οδηγούν μεγάλους όγκους κεφαλαίων σε αγορές όπου δεν είναι έτοιμες να υποστηρίξουν κάτι τέτοιο. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να αρχίζει να υποχωρεί η συγκεκριμένη αγορά δημιουργώντας πανικό στους διάφορους επενδυτές οι οποίοι σε αρκετές περιπτώσεις παρουσιάζουν μεγάλες ζημιές. Οι πιο επιτυχημένοι επενδυτές μπορούν να κατανοήσουν τότε είναι κορεσμένη μια αγορά αποχωρώντας πριν το επερχόμενο κραχ και αποκομίζοντας υπεραπόδοσης στις περισσότερες περιπτώσεις. Για να μπορέσει όμως να κατανοήσει ένας επενδυτής τις ειδήσεις και τα γεγονότα πρέπει να κατέχει κάποιες συγκεκριμένες γνώσεις όπως και εμπειρία στην κάθε αγορά. Τα παραπάνω ισχύουν στην χρηματοοικονομική αγορά, επειδή όμως είναι αγορά, παρουσιάζουν αρκετά κοινά στοιχεία με διάφορες αγορές. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι επενδυτές να έχουν το πλεονέκτημα να προβλέψουν μια πιθανή κίνηση των χρηματοοικονομικών προϊόντων σύμφωνα με τα νέα της αγοράς. Συνηθίζεται τα νέα της αγοράς μέχρι να ενσωματωθούν στις τιμές να υπάρχει μια απόκλιση ενός χρονικού διαστήματος μέχρι τότε μπορούν να κινηθούν οι επενδυτές σε μια πιο ασφαλή θέση.

Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

Ο οικονομικός κύκλος είναι ένα υπόδειγμα όπου μας βοηθάει να κατανοήσουμε σε ποια φάση της οικονομίας βρισκόμαστε ώστε να μπορέσουμε να κάνουμε τις κατάλληλες κινήσεις για την βελτίωση της. Σε αυτό το υπόδειγμα υπάρχουν τέσσερις φάσεις όπου θα αναλύσουμε. Η πρώτη φάση είναι η άνοδος όπου παρουσιάζει πτώση της ανεργίας και μια άνοδο στο εισόδημα. Αυτό φέρνει σαν ακόλουθο να αρχίζουν οι άνθρωποι να αποταμιεύουν. Επίσης η κατανάλωση αρχίζει να ανεβαίνει αφού οι εργαζόμενοι αμείβονται με παραπάνω χρήματα. Αυτή η φάση του κύκλου προσφέρει στους επενδυτές αρκετή ενθάρρυνση και σε συνδυασμό με την συνεχώς αυξημένη ζήτηση δημιουργούν όλο και περισσότερες παραγωγική μονάδες και επενδύσεις. Συνεχίζοντας αυτή η ανοδική περίοδος αρχίζει να περνάει στην φάση της κρίσης. Αυτό σημαίνει ότι οι μισθοί έχουν φτάσει στα ανώτατα επίπεδα τους η ανεργία έχει σχεδόν μηδενιστεί. Μετά ακολουθεί η παραγωγή όπου και η ζήτηση έχει φτάσει σε μεγάλα επίπεδα δηλαδή δεν υπάρχει η δυνατότητα να ανέβει για διάφορους λόγους όπως λόγω πληθυσμού. Οι επενδύσεις έχουν αρχίσει να γίνονται ασύμφωρες με μεγάλο ρίσκο λόγω του κορεσμού σε όλους τους κλάδους της αγοράς. Στις περισσότερες περιπτώσεις σε αυτή τη φάση υπάρχει κάποιο μεγάλο γεγονός όπου δημιουργεί μια αρκετά κακή φήμη για τους επενδυτές. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να αρχίζουν να αποσύρονται από τις θέσεις όπου έχουν επενδύσει και να υπάρχει συνεχής πτώση στην αγορά. Μετά ακολουθεί η κάθοδος σε αυτή την φάση μειώνονται δραστικά οι μισθοί και υπάρχει αύξηση της ανεργίας. Αυτό έχει σαν επακόλουθο την μείωση της ζήτησης και της παραγωγής έτσι δημιουργείται πλεόνασμα στα παραγόμενα αγαθά. Σαν συνέχεια δημιουργείται ένα μη ευνοϊκό κλίμα για επενδύσεις έτσι οι επενδυτές προτιμούν μια πιο ασφαλής λύση όπως οι καταθέσεις και τα κρατικά ομόλογα. Τέλος φτάνουμε στην ύφεση όπου σε αυτή την φάση για όσο παραπάνω καιρό μένει μια οικονομία τόσο παραπάνω υποβιβάζεται η ανεργία έχει φτάσει σε τεράστια ποσοστά αλλά και οι μισθοί της αγοράς είναι αρκετά χαμηλή. Η παραγωγή είναι χαμηλή αλλά κατά τα άλλα υπάρχει πλεόνασμα διότι αρκετοί δεν έχουν τη δυνατότητα

να καταναλώσουν τα καταναλωτικά αγαθά. Οι επενδύσεις έχουν μηδενιστεί και οι αποταμιεύσεις γίνονται μόνο από ορισμένους εύπορους της εποχής. Σε αυτό το σημείο για να συνεχιστεί ο κύκλος πρέπει να παρέμβει δραστικά ο κρατικός τομέας. Δηλαδή να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας ώστε να μειωθεί η ανεργία. Στη συνέχεια, να γίνει μείωση της φορολογίας και να διαμορφωθεί ένα ευνοϊκό κλίμα για επενδύσεις. Στην συνέχεια αναλόγως την εκάστοτε κυβέρνηση μπορούν να γίνουν και άλλες διάφορες μεταρρυθμίσεις ώστε να απεμπλακεί από την ύφεση όσο το δυνατόν γρηγορότερα.

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Το μοντέλο της ελεύθερης αγοράς υποστηρίζει ότι κάθε αγορά πρέπει να είναι ελεύθερη και να αναπροσδιορίζεται, να φτάνει μόνη της στο σημείο ισορροπίας. Αυτό θα το καταφέρει με το νόμο της προσφοράς και της ζήτησης χωρίς να επηρεάζεται από εξωτερικούς παράγοντες. Τέτοιες παρεμβάσεις στις αγορές είναι τα μονοπώλια, το κράτος ή διάφορες τυχόν νομοθεσίες όπως απαγορεύσεις εσόδου εξόδου διάφορων προϊόντων σε μια χώρα. Στις ελεύθερες αγορές οι τιμές όπως και οι παραγόμενες μονάδες φτάνουν σε σημείο ισορροπίας σύμφωνα με την προσφορά και τη ζήτηση. Άλλη μια προϋπόθεση για να φτάσει κανείς σε αυτό το σημείο είναι να μην υπάρχουν μονοπώλια έτσι ώστε να υπάρχει ακραίως ανταγωνισμός στην αγορά.

Ανά καιρούς υπάρχουν ποικίλες απόψεις για τις ελεύθερες αγορές καθώς διάφοροι οικονομολόγοι έχουν διαφορετική άποψη για το αν θα πρέπει ο κρατικός φορέας να παρεμβαίνει σε μια αγορά. Υπάρχουν δύο κύριες θεωρίες, του σοσιαλισμού και οι γεωιστές οικονομολόγοι. Μερικοί σοσιαλιστές οικονομολόγοι όπως Πιερ-Ζοζέφ Προύντον και Μπέντζαμιν Τάκερ υποστηρίζουν ότι οι παραγωγικές μονάδες σε ένα τέτοιο μοντέλο αγοράς πρέπει να έχουν μια διαφορετική εργασιακή δομή όπου τα κέρδη θα μοιράζονται στους εργαζόμενους. Πίστευαν ότι αυτό θα πρόσφερε

καλύτερα παραγόμενα αγαθά και υπηρεσίες στην αγορά διότι έτσι οι εργαζόμενοι θα κέρδιζαν παραπάνω χρήματα. Τέτοιου είδους επιχειρήσεις είχαν υπάρξει στο παρελθόν για παράδειγμα οι αγροτικοί συνεταιρισμοί. Η δεύτερη άποψη είναι των γεωιστών οικονομολόγων όπως ο Άνταμ Σμιθ η συγκεκριμένη θεωρία υποστηρίζει ότι για να υπάρξουν ελεύθερες αγορές θα πρέπει να γίνει ανακατανομή της γης και των φυσικών πόρων. Σε διαφορετική περίπτωση θα υπήρχε αθέμιτος ανταγωνισμός με αποτέλεσμα να μην υπήρχαν ανταγωνιστικές αγορές. Οι συγκεκριμένες απόψεις δεν πέρασαν απαρατήρητες και έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του σημερινού οικονομικού περιβάλλοντος. Αρκετά κράτη ανά τον κόσμο παρέχουν διάφορα κοινωνικά επιδόματα για την ενίσχυση των αδύναμων κοινωνικών τάξεων αλλά και την ανακατανομή του πλούτου στην κοινωνία. Επίσης άλλα μέτρα που έχουν υιοθέτηση οι κοινωνικοί φορείς είναι η κλιμακωτή φορολόγηση δηλαδή όσο περισσότερο πλούτο κατέχει κάποιος τόσο παραπάνω φόρος του αντιστοιχεί. Όλα αυτά είναι μια προσπάθεια των κρατών να προστατέψουν τις πιο αδύναμες κοινωνικές τάξεις ώστε να έχουν ένα καλύτερο βιοτικό επίπεδο.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΦΟΥΣΚΑ

Ως φούσκα ορίζεται η απότομη αύξηση της τιμής ενός αγαθού δημιουργώντας μεγάλη υπεραξία που δεν αντικατοπτρίζεται στην πραγματική αξία του εκάστοτε προϊόντος όπου στη συνέχεια ακολουθεί ταχύτατη πτώση αυτής της τιμής. Έτσι αρκετοί επενδυτές στην προσπάθεια τους να αποκομίσουν τεράστια κέρδη δε μπορούν να αντιληφθούν τότε ξεκινάει η μεγάλη κάθοδος με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν μεγάλες ζημιές.

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ Ο ΟΡΟΣ ORDER ΚΑΙ ORDERBOOK

Ο όρος order χρησιμοποιείται στα χρηματοοικονομικά για μια εντολή την οποία έχουμε δώσει για μια συναλλαγή μας. Στις περισσότερες περιπτώσεις χρησιμοποιείται στην αγοροπωλησία μετοχών όπου πρέπει να δώσουμε εντολή για να πραγματοποιηθεί μια συναλλαγή. Μετά αυτή η διαταγή μεταφέρεται στο χρηματιστήριο και καταχωρείται στο orderbook. Με αυτόν τον τρόπο ο κάθε ενδιαφερόμενος θα μπορέσει να δει ποια μετοχή πουλάει σε τι ποσότητα και τιμή. Αν βρεθεί κάποιος να θέλει να αγοράσει τις μετοχές μας το χρηματιστήριο διασταυρώνει τα orders και πραγματοποιείται η συναλλαγή. Σε περίπτωση που θέλουμε να αγοράσουμε μια μετοχή με την ίδια διαδικασία καταχωρούμε ένα order αγοράς και περιμένουμε να πραγματοποιηθεί. Αν η ποσότητα των μετοχών που θέλουμε να πουλήσουμε ή να αγοράσουμε είναι μεγάλη υπάρχει περίπτωση το χρηματιστήριο να την σπάσει σε μικρότερα μερίδια για να μπορέσει να την πραγματοποιήσει.

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Κάθε μέρα λειτουργίας του χρηματιστηρίου και για όσες ώρες λειτουργεί το χρηματιστήριο, αυτός ο χρόνος ονομάζεται συνεδρία. Μετά το τέλος της κάθε συνεδρίας ακολουθεί η εκκαθάριση. Δηλαδή επεξεργάζονται τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στη συγκεκριμένη συνεδρία και καλούν τους οφειλότες να πληρώσουν για τις συναλλαγές που πραγματοποίησαν.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΦΟΥΣΚΕΣ

Οι καθημερινές φούσκες είναι αρκετά συχνό φαινόμενο στη νεότερη ιστορία. Εμφανίζεται συνήθως στις αγορές που έχουν μεγάλους όγκους, μεγάλη διακύμανση και αρκετές συναλλαγές ημερησίως. Δημιουργούνται μετά το κλείσιμο της συνεδρίας και μετά την εκκαθάριση προκύπτει διαφορετική τιμή ανοίγματος από αυτή του κλεισίματος. Παρόλα αυτά δεν αποτελεί κάποιο κίνδυνο διότι η διαφορά δε ξεπερνά συνήθως περισσότερα από μερικά σεντς συνήθως και για το λόγο αυτό δεν αποτελεί αντικείμενο έρευνας για αρκετούς οικονομολόγους. Σε περίπτωση όμως που κάτι τέτοιο γιγαντωθεί τότε πιθανόν να έχουμε την περίπτωση μιας φούσκας.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

Η επιτροπή κεφαλαιαγοράς ιδρύθηκε το 1927 με σκοπό τη προστασία των επενδυτών από επερχόμενες επενδύσεις σε μορφή φούσκας. Ο συγκεκριμένος οργανισμός διαθέτει ένα σύστημα το οποίο συλλέγει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες από το συνολικό οικονομικό περιβάλλον της αγοράς. Στη συνέχεια, με το εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό που διαθέτει επεξεργάζεται τα παραπάνω δεδομένα. Αποτέλεσμα αυτής της έρευνας είναι οι επιστημονικές εκθέσεις προς ενημέρωση των επενδυτών για να περιορίσουν τυχόν απώλειες από επενδύσεις σε φούσκες. Όμως, οι ενημερώσεις περιλαμβάνουν επίσης τυχόν νομοθετικό πλαίσιο που μπορεί να συσχετίζεται με την παρούσα έρευνα. Για παράδειγμα, νομοθετικό πλαίσιο σε ασφαλιστικές εταιρίες σχετικά με συνταξιοδοτικά ή αποταμιευτικά προγράμματα.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΦΟΥΣΚΩΝ

Εδώ τίθεται ένα θέμα συζήτησης που έχει συζητηθεί από διάφορους οικονομολόγους ανά περιόδους. Σύμφωνα με ποια κριτήρια η επιτροπή κεφαλαιαγοράς μετρά και αποφασίζει ποιες εταιρίες ή επενδύσεις είναι φούσκα; Μετά από αρκετή μελέτη και λόγω του έμπειρου προσωπικού της το πιο πιθανόν είναι να τα καταφέρνει. Σε περίπτωση που συμβαίνει κάτι τέτοιο είναι δώρο άδωρων διότι κάτι τέτοιο απαιτεί αρκετό χρόνο για πολλούς λόγους. Για να μας προστατεύσει όμως η Ευρωπαϊκή ένωση έχει δώσει κάποια δικαιώματα όπως η υποβολή μηνυτήριων αναφορών, αφαίρεση άδειας, αναστολή διαπραγμάτευσης εισηγμένων αξιών κλπ.

Κεφάλαιο 1^ο

1.1 Έννοιες του χρηματιστηρίου

Το πρώτο χρηματιστήριο στην ιστορία ήταν αυτό του Άμστερνταμ που δημιουργήθηκε το 1611 ενώ ακολούθησαν αυτά του Λονδίνου και της Βιέννης. Το χρηματιστήριο είναι μια αγορά. Ένας μηχανισμός χρηματιστηριακών προϊόντων και δημόσιας διαμόρφωσης τιμών στα οποία έχουν όλοι πρόσβαση και διαμορφώνεται εκ νέου μια σωστή τιμή σχετικά με τα προϊόντα. Με λίγα λόγια, το χρηματιστήριο είναι μια οργανωμένη αγορά, προσιτή σε όλους όπου διαμορφώνονται δημόσια ορθές τιμές σύμφωνα με την προσφορά και τη ζήτηση του κάθε προϊόντος.

Το χρηματιστήριο των Αθηνών ιδρύθηκε μόλις τον 19^ο αιώνα. Όσο το ελληνικό κράτος είχε τον απόλυτο έλεγχο στην οικονομία και το τραπεζικό σύστημα δεν ήταν ανταγωνιστικό καθώς διέθετε μικρές εταιρίες και απευθυνόταν σε λίγους επενδυτές. Το χρηματιστήριο των Αθηνών έγινε ευρέως γνωστό το 1990, τη δεκαετία δηλαδή όπου το ελληνικό τραπεζικό σύστημα άρχισε να "ανθίζει", μεγάλες τράπεζες ιδιωτικοποιήθηκαν και τα επιτόκια άρχισαν να ανεβαίνουν. Κεφαλαιοποιήσεις μεγάλων εταιριών όπως η ΔΕΗ και ο ΟΤΕ βοήθησαν

στο να διαδοθούν οι επενδύσεις σε μετοχές στην Ελλάδα. Κατά το τέλος αυτής της περίφημης δεκαετίας το χρηματιστήριο είχε περίπου 1.8 εκατομμύρια μέτοχους ενεργούς οι οποίοι έψαχναν επενδύσεις από τα πενιχρά επιτόκια καταθέσεων και τα ελάχιστα άλλα επενδυτικά εργαλεία. Η μεγάλη πτώση του χρηματιστηρίου από το 1999 μέχρι το 2003 ονομάστηκε χρηματιστηριακό κραχ του 1999 και επηρέασε σχεδόν ολόκληρη την οικονομία της Ελλάδας.

1.2 ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΓΟΡΑΣ

1.2.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Ο ρόλος της πληροφόρησης είναι πολύ σημαντικός στο χώρο του χρηματιστηρίου. Είναι ένας βασικός συντελεστής στο να μπορεί κάθε μέτοχος να διασφαλίζει της μετοχές του. Με άλλα λόγια το σύστημα πληροφόρησης και ο έλεγχος της πληροφόρησης και της ενημέρωσης έχουν καθοριστικό ρόλο στην αποτελεσματικότητα μιας χρηματιστηριακής αγοράς. Να σημειώσω εδώ ότι μετά από μια παρακολούθηση στην ομιλία του Κ.Σταθάκη κατάλαβα ότι η σημασία της πληροφόρησης παίζει σημαντικό ρόλο όπως ανέφερε ο ίδιος το χρηματιστήριο αφορά την πρόβλεψη για μελλοντικές αξίες δεν αναφέρεται στο παρελθόν είναι πρωτίστως η αποτίμηση με κουδουνιστό χρήμα. Η μόνη διαφορά όμως είναι ότι στο χρηματιστήριο τη γνώμη σου πρέπει να την επικυρώσεις με κουδουνιστό χρήμα. Είναι ένας μηχανισμός ο οποίος εδράζεται στην αποτίμηση των μελλοντικών αξιών μιας επιχείρησης ενός κράτους, ενός εμπορεύματος. Αυτό βέβαια δίνει πολύ χώρο στους ειδικούς, δε μπορεί να κάνει την αποτίμηση ένας ιδιώτης. Το φαινόμενο της παραπληροφόρησης περιλαμβάνει όχι μόνο την πληροφόρηση ή την ταχυπορημένη πληροφόρηση αλλά και από κάποια παραπλανητική διαφήμιση. Περιλαμβάνει επίσης την ενημέρωση αλλά και ολόκληρο τον μηχανισμό των ΜΜΕ, καθώς μια παράνομη παραπληροφόρηση μπορεί να πλήξει την εικόνα μιας εταιρίας στο

πέρασμα της, ακόμα και τους επενδυτές. Τέτοιες ενέργειες είναι δυνατόν να συντελέσουν σε πολύ μεγάλες αποκλίσεις τιμών των μετοχών από την εσωτερική τους αξία.

1.2.2 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΦΟΥΣΚΑΣ

Η χρηματιστηριακή φούσκα μπορεί να περιγράψει μια κατάσταση στην οποία εμπορεύσιμες αξίες ή τιμές των μετοχών αυξάνονται φτάνοντας σε υπερβολικά υψηλά επίπεδα σε σχέση με την αξία τους και αγγίζοντας το σημείο όπου “καταρρέουν” και αυτό τους οδηγεί σε μεγάλη πτώση τιμών. Οι φούσκες αναπτύσσονται αυτόματα για την διαφοροποίηση της τιμής μιας μετοχής από τη θεμελιώδη αξία της που για κάποιο λόγο σταματάει να αναπτύσσεται. Τέτοιες συμπεριφορές τιμών δεν προβλέπονται σε μια αποτελεσματική αγορά με ορθολογικούς επενδυτές. Μια χρηματιστηριακή φούσκα σκάει όταν οι κερδοσκόποι αγοράζουν ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο σε μια τιμή πάνω από την αντικειμενική της αξία. Τότε θα καταλάβουν ότι αυτή η φούσκα πιθανότητα κάποτε να “εκραγεί”. Μόλις αυτή η πιθανότητα γίνει αντιληπτή από πολλούς επενδυτές τότε η χρηματιστηριακή φούσκα πράγματι θα “σκάσει”.

Για τον παραπάνω λόγο μπορούμε να πούμε ότι η οικονομική φούσκα αποτελεί ένα «συναισθηματικό» φαινόμενο το οποίο μας δείχνει ότι προκύπτει από τον ενθουσιασμό των επενδυτών να αυξήσουν υπερβολικά τη ζήτηση στα αγαθά και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να εκτοξευθεί η τιμή της διαπραγμάτευσης πέρα από οποιαδήποτε λογική. Όταν παρατηρηθεί το φαινόμενο της “Φούσκας” οι τιμές των αξιών ανεβαίνουν απότομα, καθιστώντας τις σημαντικά υπερεκτιμημένες με αποτέλεσμα όταν η φούσκα σκάει οι τιμές να αρχίζουν να παρουσιάζουν πτώση. Έτσι οι περισσότεροι επενδυτές προσπαθούν να απαλλαγούν από τα αγαθά που κατέχουν προκαλώντας κατακόρυφη πτώση των τιμών. Με λίγα λόγια στην προσπάθειά τους να αποφύγουν μεγαλύτερες ζημιές

προβαίνουν σε πωλήσεις πανικού με αποτέλεσμα η αγορά να καταρρεύσει.

Οι φούσκες στις τιμές σύμφωνα με την ιστορία μπορεί να συμβούν σε κάθε είδους περιουσιακού στοιχείου όπως μετοχές, ομόλογα, ακίνητα κ.α. Το φαινόμενο έχει προκύψει πολλές φορές ξεκινώντας από το 1630 που πρώτο έκανε την εμφάνιση του έως και σήμερα σε συγκυρίες ιστορικές με ένα γενικό κλίμα αισιοδοξίας ένα μεγάλο ποσοστό αποταμιεύσεων και κάποιους μηχανισμούς πίστωσης με θετικούς όρους αυξάνουν το δανεισμό.

1.3 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- Ο θεσμός του χρηματιστηρίου έχει τις ρίζες του στα ρωμαϊκά forum ή τα collegianercatorum, κυρίως όμως στα εμπορικά πανηγύρια του Μεσαίωνα. Το πρώτο χρηματιστήριο ιδρύθηκε στην Αμβέρσα το 1531. Αργότερα με την ανάπτυξη των συναλλαγών και του εμπορίου ιδρύθηκαν πολλά χρηματιστήρια στην Γαλλία, Αγγλία, Ιταλία, Γερμανία, Αυστρία και ΗΠΑ. Το πρώτο χρηματιστήριο στην Ελλάδα ιδρύθηκε το 1875 στον Πειραιά. Επίσημα χαρακτηρίζονται εκείνα τα χρηματιστήρια των οποίων η σύσταση και ο οργανισμός εγκρίνονται από την πολιτεία και λειτουργούν κάτω από την εποπτεία της. Τα λεγόμενα ανεπίσημα χρηματιστήρια λειτουργούν χωρίς επέμβαση ή επίβλεψη. Στην Ελλάδα τα χρηματιστήρια αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και βρίσκονται υπό την ανώτερη εποπτεία του υπουργείου εμπορίου. Βασική διάκριση των χρηματιστηρίων είναι σε χρηματιστήρια αξιών και αυτών των εμπορευμάτων. Το χρηματιστήριο αξιών είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου στο οποίο καταρτίζονται αποκλειστικά οι χρηματιστηριακές συναλλαγές σε κινητές αξίες, σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος. Η σύσταση τους γίνεται με νόμο, ενώ το καταστατικό και ο χρηματιστηριακός κανονισμός τους εγκρίνονται με διάταγμα του υπουργού. Τα μέλη του χρηματιστηρίου

διακρίνονται σε τακτικά, δηλαδή χρηματιστές και χρηματιστηριακούς μεσίτες. Κάθε μέρα εκδίδεται χρηματιστηριακό δελτίο στο οποίο βεβαιώνεται η τρέχουσα τιμή των χρηματιστηριακών αξιών. Στα χρηματιστήρια εμπορευμάτων γίνονται εμπορικές συναλλαγές στα τυποποιημένα αγαθά και στις θαλασσοασφάλειες. Πρόκειται για όργανα συλλογικά που μέλη τους είναι οι μεσίτες, έμποροι, βιομήχανοι, συνεταιρισμοί, παραγγελιοδόχοι, τραπεζικές επιχειρήσεις, εφοπλιστές και ασφαλιστές. Όλα αυτά τα πρόσωπα συναλλάσσονται στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων, είτε αυτοπρόσωπες, είτε με τη μεσολάβηση μεσιτών. Σύμφωνα με το νόμο μέλη του χρηματιστηρίου είναι έμποροι και βιομήχανοι γραμμένοι στο μητρώο του εμπορικού και βιομηχανικού επιμελητηρίου στο οποίο υπάγεται το χρηματιστήριο και οι οποίοι ασκούν το επάγγελμα μέσα στην περιφέρεια του χρηματιστηρίου καθώς και οι εμπορικές και βιομηχανικές εταιρικές επιχειρήσεις.

Κεφάλαιο 2^ο

2 Ιστορική αναδρομή των κυριότερων χρηματοοικονομικών κρίσεων σε διεθνές επίπεδο

Αρκετά χρόνια τώρα ακούμε να γίνονται αναφορές στην χρηματοοικονομική κρίση του 1929 και τη μεγάλη ύφεση που ακολούθησε. Τι ακριβώς συνέβη όμως στον 20^ο αιώνα που ταρακούνησε ολόκληρη την χώρα στον χρηματιστηριακό, οικονομικό και κοινωνικό τομέα. Όλα ξεκίνησαν στις 22 Οκτωβρίου το 1929, όταν σε μια Αμερική ευημερούσα που πίστευε ότι έχει βρει τον τρόπο να χτυπήσει την ανέχεια ξεσπά η μεγάλη τότε κρίση του 20^ο αιώνα. Ενώ μέχρι τότε η αξία των βιομηχανικών μετοχών αυξάνονταν συνεχώς οικονομικοί κύκλοι που φοβούνται μια ξαφνική πτώση των τιμών των μετοχών, αρχίζουν να πωλούν. Στις 17 Οκτωβρίου του 1929 ρευστοποιήθηκαν 13 εκ. τίτλοι μετοχών. Από εκείνη την ημέρα

μεγάλος αριθμός Αμερικάνων ρευστοποιεί τις μετοχές του για να τις τοποθετήσει αλλού ελπίζοντας να κερδίσει περισσότερα. Αμέσως οι τιμές των μετοχών αρχίζουν να πέφτουν κατακόρυφα και τότε ο εφιάλτης αρχίζει να εμφανίζεται στο χρηματιστήριο. Όλοι προσπαθούν να πουλήσουν τις μετοχές τους πριν πέσουν πιο χαμηλά. Πολλές τράπεζες που είχαν τοποθετήσει τα χρήματα των πελατών τους σε μετοχές για να αποκομίσουν μεγαλύτερα κέρδη, καταστρέφονται ολοσχερώς και κηρύσσουν πτώχευση. Άλλες τράπεζες μπροστά στην οικονομική κρίση δεν δανείζουν πια τα χρήματα τους στους πελάτες τους για να αγοράσουν βιομηχανικά προϊόντα και αρνούνται να τα χρηματοδοτήσουν στις επιχειρήσεις δεν μπορούν πια να διαθέσουν τα προϊόντα τους και να τα βλέπουν απούλητα αναγκάζοντας τους να ρίξουν τις τιμές. Ακολουθεί ένα χάος, εργάτες απολύονται ή δεν παίρνουν ποτέ πίσω τις αμοιβές τους, επιχειρήσεις χρεοκοπούν και όλα δείχνουν ότι η αμερικάνικη οικονομία έχει παραλύσει. Η κρίση ήταν αποτέλεσμα μιας σειράς από λάθη στην άσκηση της οικονομικής πολιτικής από την κυβέρνηση των ΗΠΑ και την τράπεζα των ΗΠΑ(Federabank). Τα λάθη που καθόρισαν την κρίση ήταν:

- Η επίμονη προσπάθεια ισοσκέλισης του προϋπολογισμού.
- Η αδιαθεσία παροχής ρευστότητας στις τράπεζες.
- Η λάθος πρόβλεψη για στο οικονομικό σκέλος της χώρας.

Οι συνέπειες ξεκίνησαν στην πτώχευση περίπου 10000(10% του αμερικάνικου τραπεζικού συστήματος) και η εκτίναξη της ανεργίας από 7,9% το 1929 στο 26,11% το 1938. Επιπλέον, συρρικνώθηκε η βιομηχανική παραγωγή μεγαλύτερη του 40%. Αργότερα η κρίση μεταδόθηκε με μεγαλύτερη ταχύτητα στην Ευρώπη και δημιουργήθηκε μια παγκοσμία ύφεση και πτώση των τιμών. Τα σημάδια στην Ευρώπη άρχισαν να γίνονται εμφανή όταν η τράπεζα Kredit της Αυστρίας δήλωσε πτώχευση τον Μάιο του 1931. Η ευρωπαϊκή χώρα που ταράχθηκε περισσότερο από την κρίση ήταν η Γερμανία η οποία το 1932 κατέγραψε 6 εκ. ανέργους κοντά στο 9,2% και εδώ η ιστορία κάνει το μεγάλο μπαμ, καθώς η μαζική ανεργία ήταν από τις βασικότερες αιτίες για τη σαρωτική νίκη του

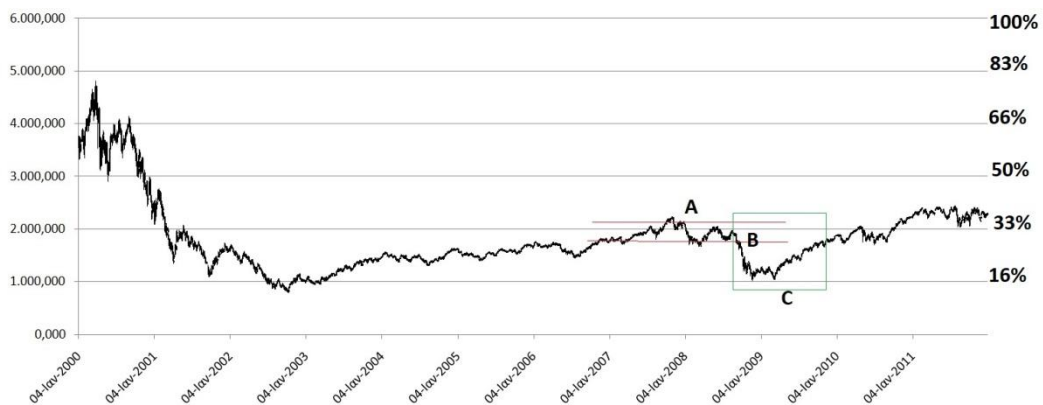
εθνικοσοσιαλιστικού κόμματος στις εκλογές του 1939 και της ανόδου του Αδόλφου Χίτλερ στην εξουσία τον Ιανουάριο 1933. Η απάντηση στην κρίση ήρθε έστω και καθυστερημένα με το New Deal του Φραγκλίνου Ρούσβελτ. Ο Ρούσβελτ εκτοπίστηκε στην αναδιανομή του πλούτου υπέρ των πτωχών και στην παρέμβαση του κράτους στην οικονομία με σκοπό την ενίσχυση της ρευστότητας. Με την πολιτική του παύει να ισχύει ο κλασικός φιλελευθερισμός και καθιερώθηκε ως 'κοινωνικός φιλελευθερισμός'. Ο κρατικός παρεμβατισμός έγινε πλέον δόγμα και στηριζόταν σε 2 πυλώνες:

- Αύξηση κρατικών δαπανών για την τόνωση της οικονομίας.
- Αναθέμανση της οικονομίας και στο ρυθμιστικό ρόλο που ανέλαμβανε το κράτος για τις αγορές και τις τράπεζες. Ο Ρούσβελτ αποδέσμευσε το Μάρτιο του 1933 το δολάριο από τον κανόνα του χρυσού τύπωσε ακάλυπτο χρήμα και η αξία του υποτιμήθηκε. Ο κανόνας του χρυσού ήταν βασικός για τη πολιτική ως το 1933 και σήμαινε πως το χρήμα έπρεπε απαραίτητως να αντιστοιχεί σε συγκεκριμένη ποσότητα χρυσού. Το ακάλυπτο χρήμα που τυπώθηκε ζέστανε την οικονομία.

Η πολιτική του New Deal είχε άμεσα αποτελέσματα. Ήδη ένα χρόνο μετά το ΑΕΠ των ΗΠΑ αυξήθηκε κατά 7,7% και η ανεργία μειώθηκε από το 26,1% στο 21,7%. Το 1935 εξαγγέλθηκε δεύτερο New Deal με εφαρμογή προγράμματος κοινωνικής ασφάλισης (με επίδομα ανεργίας για πρώτη φορά) και με μόνιμη λειτουργία του οργανισμού εγγύησης καταθέσεων (Federal deposit insurance). Τα μέτρα αυτά όμως δεν έβγαλαν τις ΗΠΑ από τον φαύλο κύκλο της κρίσης. Μάλιστα η κρίση εμφανίστηκε από το 1937. Υπάρχουν πολλές απαντήσεις για το πώς ξεπεράστηκε η μεγάλη κρίση που έριξε οικονομικά της ΗΠΑ, όπως ο Kragman και άλλοι αναθεωρητές θεωρούν πως η απάντηση δόθηκε από τον ίδιο τον Παγκόσμιο πόλεμο.



Ο δείκτης S&P500 είναι ο μέσος όρος των 500 μεγαλύτερων μετοχών στο χρηματιστήριο του NYSE. Και χρησιμοποιείτε από πολλούς ως δείκτης καμπάνα δηλαδή μας δίνει τα σημάδια της αγοράς. Όπως βλέπουμε στο A η επόμενη κορυφή δεν ξεπερνάει την προηγούμενη άρα έχουμε αλλαγή πορείας της αγοράς. Στην συνέχεια στο σημείο B βλέπουμε ότι η πτώση ξεπερνάει το κατώτατο όριο των τελευταίων 2 χρόνων τρανταχτώ σημάδι μιας επερχόμενης κρίσης. Στο σημείο C βλέπουμε τον πυθμένα της κρίσης όπου και από εκεί αλλάζει η συνολική πορεία της αγοράς.



Ο δείκτης NASDAQ-100 είναι ένας δείκτης όπου αποτελείται από 103 μετοχικούς τίτλους ή αλλιώς μετοχές από τις 100 μεγαλύτερες εταιρίες των ΗΠΑ όπου δεν έχουν έδρα τις ΗΠΑ. Γι'αυτό τον λόγο βλέπουμε ότι ο

δείκτης λαμβάνει σχετικά μικρότερες τιμές. Όπως βλέπουμε στο A η επόμενη κορυφή δεν ξεπερνάει την προηγούμενη άρα έχουμε αλλαγή πορείας της αγοράς. Στην συνέχεια στο σημείο B βλέπουμε μια σχετικά μικρότερη πτώση της τάξης του 10% περίπου. Στο σημείο C βλέπουμε τον πυθμένα της κρίσης όπου και από εκεί αλλάζει η συνολική πορεία της αγοράς. Αξίζει να σημειωθεί ότι εδώ παρουσιάστηκε σχετικά μικρότερη πτώση διότι βλέπουμε ότι αυτός δείκτης αποτελείται από εταιρίες όπου συνήθως έχουν την έδρα τους σε τριτοκοσμικές χώρες όπου αναπτύσσονται αργά. Έτσι λόγω του βιοτικού επιπέδου αυτών των χωρών επηρεάστηκαν λιγότερο από την κρίση.

2 Οι μεγαλύτερες χρηματοοικονομικές κρίσεις σε διεθνές επίπεδο

2.1.1 Η κρίση της τεκίλας 1994

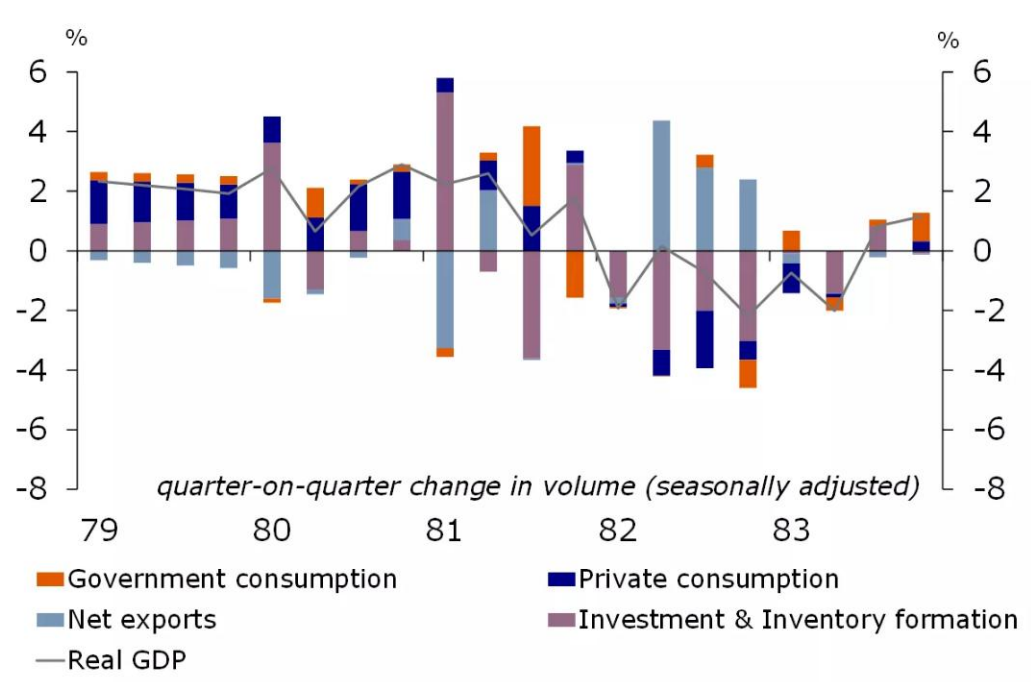
Όλα ξεκίνησαν μια μέρα του 1994 όταν μια χώρα σαν το Μεξικό ήταν υπόδειγμα. Ασκούσε μια ενδιαφέρουσα οικονομική πολιτική που μαγνητιζε τις ξένες επενδύσεις. Τα τελευταία χρόνια πολλές χώρες κυρίως με αδύναμες οικονομικές δομές φάνηκαν αδύναμες να ανταποκριθούν στη διεθνοποίηση των οικονομικών παραγόντων και βίωσαν μεγάλη πτώση του επιπέδου ζωής των πολιτών τους. Μια από αυτές ήταν και του Μεξικού.

Το Μεξικό σε μια προσπάθεια μείωσης των ελλειμμάτων και του δημοσίου χρέους ξεκίνησε στο τέλος της δεκαετίας του 1980 να εφαρμόζει μια στείρα μεταρρυθμίσεων με στόχο την σταθεροποίηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Έβαλε το νόμισμα του(πέσω) στο Αμερικάνικο δολάριο υιοθέτησε το σύστημα της διολισθαίνουσας ισοτιμίας(οδηγήθηκε σε σταδιακή υποτίμηση του νομίσματος του) και

στα τέλη του 1991 μεταβαλλόμενων περιθωρίων διακύμανσης της συναλλαγματικής ισοτιμίας κοντά στο ανώτατο όριο ανατίμησης κάτι το οποίο έγινε. Το 1994 μετά από μια σειρά ιστορικών γεγονότων όπως οι κοινωνικές διαμάχες(πολιτικές δολοφονίες), η αλλαγή προέδρου και οι φόβοι για υποτίμηση του νομίσματος οδήγησαν τα αποθέματα συναλλάγματος του Μεξικού να πέσουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Ακόμα ένας παράγοντας που ο οποίος συνέβαλλε στην διαρροή ξένου συναλλάγματος ήταν η παροχή κυβερνητικών πιστώσεων σε τράπεζες οι οποίες έχασαν τα δάνεια που είχαν χορηγήσει σε πελάτες τους.

Με την συνθήκη της NAFTA το 1994 ζώνης ελευθέρου εμπορίου μεταξύ Καναδά, Αμερικής και Μεξικό, οι ηγέτες του Μεξικού πίστευαν στην βελτίωση του οικονομικού κλίματος κυρίως μέσω αύξησης των ξένων επενδύσεων. Δυστυχώς, όμως, εκτός από αυτά αυξάνονταν παράλληλα το έλλειμμα στο ισοζύγιο συναλλαγών και ειδικά μετά την απόφαση τους να εκδώσουν ομόλογα σε δολάρια.

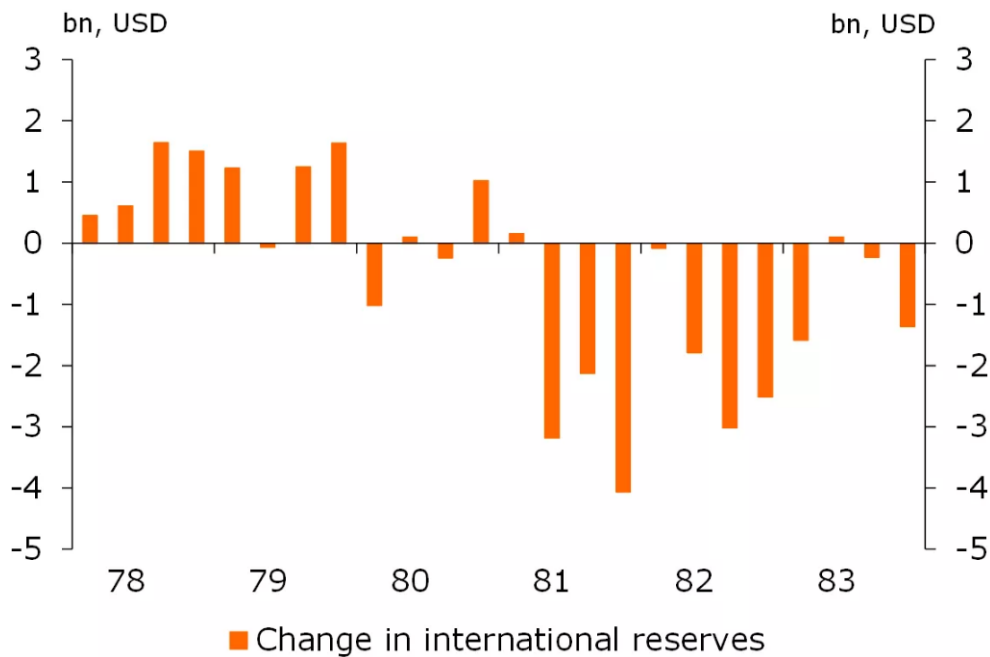
Τα πολιτικά λάθη των Μεξικανών ήταν οι αιτίες που προκάλεσαν το χρέος. Τόσο στο Μεξικό όσο και στην Ελλάδα οι πολιτικοί υπεύθυνοι πριν την κρίση δεν είχαν αντιληφθεί τον τρόπο με τον οποίο ήταν δομημένες οι διεθνείς αγορές στις οποίες είχαν αποφασίσει να εκθέσουν τις χώρες τους. Τελικά η κυβέρνηση του Μεξικού πήρε μια δύσκολη απόφαση και υποτίμησε το πέσω κατά 14%, προκαλώντας επιθέσεις των κερδοσκόπων με αποτέλεσμα τη μαζική φυγή των κεφαλαίων. Η κρίση επεκτάθηκε σε χώρες της Λατινικής Αμερικής. Έγινε ένας εφιάλτης για εκείνους την απέφυγε την καταστροφή με την συνδρομή του ΔΝΤ και του Αμερικάνικου υπουργείου οικονομικών.



Από το παραπάνω διάγραμμα βλέπουμε σε τριμηνιαία ανάλυση τον όγκο κατανάλωσης.

- Δημόσια κατανάλωση
- Καθαρές εξαγωγές
- Ιδιωτική κατανάλωση
- Πραγματικό ΑΕΠ

Και ακολουθεί ένα διάγραμμα ανάλυσης όπου θα δούμε πως κινήθηκαν τα αποθέματα του Μεξικού σε δις\$ την ίδια περίοδο.



Όπως βλέπουμε από τα παραπάνω διαγράμματα ανάλυσης όγκων έχουμε αρκετές διακύμανσης και μια σαφή πτώση μετά το 1980. Με το πέρασμα των χρόνων αυτό εξαθλίωσε την μικρομεσαία κοινωνική τάξη φτάνοντας την σε τριτοκοσμικό επίπεδο. Ήταν επερχόμενο να ακολουθήσει μια κοινωνική κρίση διότι υπήρξε αρκετά μεγάλος διαχωρισμός ανάμεσα στις δυο κοινωνικές τάξεις(πλούσιους-φτωχούς) όπως και σήμερα. Σαν αντίδραση του λαού ήταν οι βαριές εγκληματικές δραστηριότητες όπου ήταν ένα μεγάλο πρόβλημα για το κράτος του Μεξικού. Ακολούθησαν αρκετές διαμάχες ανάμεσα σε κράτος και παρακράτος αλλά όσο αναπτυσσόταν η συγκεκριμένη κρίση το Μεξικό έπεφτε στα μάτια των επενδυτών και τους ανάγκαζε να αποσύρουν τα κεφάλαια τους από τη χώρα.

2.1.2 Οικονομική κρίση της Αργεντινής 1999

Η κρίση της Αργεντινής (1992-2002) υπήρξε η πιο πρόσφατη μεγάλη κρίση μετά από αυτή του Μεξικού το 1994 η οποία έλαβε μεγάλο θέμα από τα ΜΜΕ και που καταγράφηκε στα ιστορικά βιβλία σαν αρνητικό παράδειγμα των χειρότερων μέτρων που επέβαλε το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Η Αργεντινή για δεκαετίες υπέφερε από υψηλό πληθωρισμό και η κατάσταση είχε ξεφύγει από κάθε έλεγχο μετά το 1990. Η οικονομία της ήταν σχεδόν σε συνεχή ύφεση από τα μέσα της δεκαετίας του '70. Το ΑΕΠ το 1990 ήταν 6% χαμηλότερο από το ΑΕΠ του 1974. Πολιτική αστάθεια και εκτεταμένη διαφορά συνέβαλλαν στη δημιουργία ενός φαύλου κύκλου και στην αποτυχία των όποιων προγραμμάτων εξυγίανσης και σταθεροποίησης. Ως φυσική απόρροια όλων των παραπάνω η Αργεντινή οδηγήθηκε το 1999 σε ύφεση ύψους -4% με αποτέλεσμα τη στασιμότητα το 2000 παρά τα τεράστια δάνεια εκ μέρους του ΔΝΤ και των ιδιωτικών τραπεζών. Η ανεργία μεγάλωσε με συνέπεια να ακολουθήσουν διαμαρτυρίες και μαζικές διαδηλώσεις του λαού οι οποίες γρήγορα οργανώθηκαν κεντρικά και εξελίχθηκαν το 2001 σε μια σημαντική δυναμική συνιστώσα της πολιτικής της χώρας. Επιπλέον παρατηρήθηκε αύξηση του αριθμού των υποαπασχολούμενων και μέσω αυτών που απασχολούνταν στην "ανεπίσημη" οικονομία. Κάτω από συνθήκες αυξανόμενης ανεργίας πολλοί καταφεύγουν στην αυτοαπασχόληση για να επιβιώσουν από τα προβλήματα τους ιδιαίτερο, φαινόμενο αυτής της φάσης αποτελούσε η εισροή των χρεωστικών ομολόγων σε αρκετές περιοχές της Αργεντινής. Με την έκδοση και την κυκλοφορία αυτών των ομολόγων δημοσίου πραγματοποιούνταν πληρωμές και καλύτερες εισπράξεις έως το 50% του μισθού τους από τους απασχολούμενους στους δήμους καθώς επίσης και από τους δημοσίους υπαλλήλους.

Η Αργεντινή μετά την χρεοκοπία του 1999 ανέκαμψε σημαντικά τόσο στο οικονομικό όσο και στο κοινωνικό σκέλος. Ανάκαμψη του ΑΕΠ και αύξηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ 8,5% ετησίως για την περίοδο 2003-2007 και 4,5% τα τελευταία χρόνια. Ακόμα πέτυχε μείωση του δημοσίου χρέους από

118% του ΑΕΠ σε 41,4% το 2011 καθώς και μείωση της ανεργίας σε 7,2%. Η επιβολή των μέτρων από το ΔΝΤ αρχίζει σιγά σιγά και αποφέρει καρπούς και χρόνο με το χρόνο βελτιώνεται.

2.1.3 Οικονομική κρίση της Ρωσίας 1998

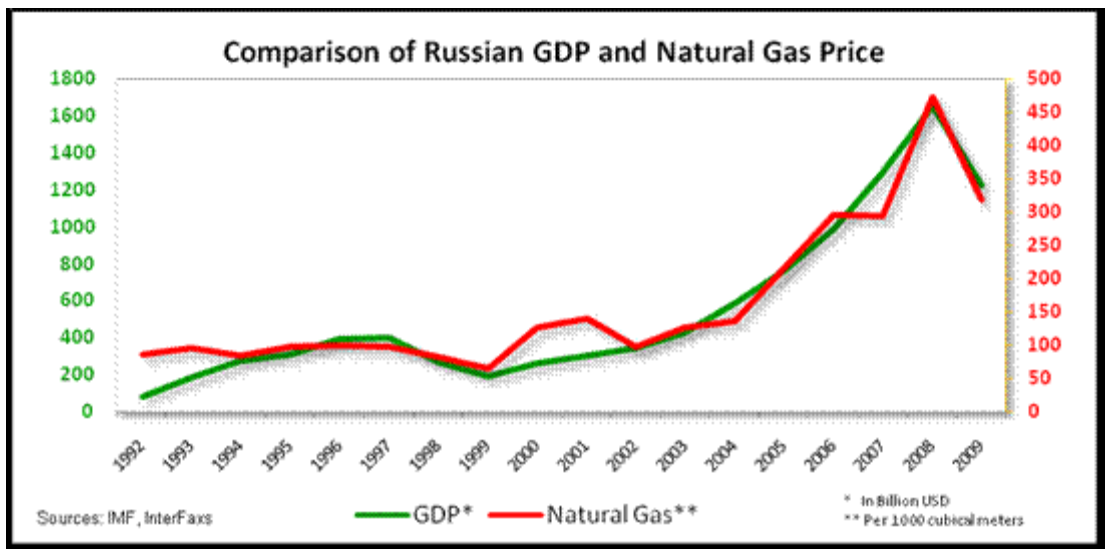
Μια ανάσα πριν την χρεοκοπία βρέθηκε το καλοκαίρι του 1998 η Ρωσία. Τότε η ανικανότητα της κυβέρνησης να εφαρμόσει μεταρρυθμίσεις είχε φέρει το ρήγμα στο κλίμα επενδυτικής εμπιστοσύνης και οι επενδυτές εγκατέλειπαν τις ρώσικες αγορές ξεπουλώντας τα ρούβλια και τις αξίες. Πριν καν ξεκινήσει η οικονομική κρίση η κυβέρνηση είχε εκδώσει ομόλογα GKO που στην πραγματικότητα ήταν μια πυραμίδα.

Η μειωμένη παραγωγικότητα ένα τεχνητό σύστημα συναλλαγματικής ισοτιμίας μεταξύ του ρουβλίου και των ξένων νομισμάτων για να αποτραπεί η εγχώρια κρίση και έναν χρόνο δημοσιονομικό έλλειμμα ήταν το σκηνικό της κρίσης. Η κρίση αυτή προήρθε από την ανικανότητα με λίγα λόγια της κυβέρνησης να προχωρήσει σε μεταρρυθμίσεις. Ο υψηλός πληθωρισμός προκλήθηκε από την εξαιρετικά δειλή παρέμβαση των τραπεζικών αρχών. Η κοινωνία αντέδρασε στον ψηλό πληθωρισμό εγκαταλείποντας το κράτος, που με την σειρά του αποφάσισε να καταπολεμήσει την μάστιγα του πληθωρισμού διοχετεύοντας διαρκώς φρέσκο χρήμα στην αγορά. Όταν τα λάθη της πολιτικής έγιναν γνωστά, η κυβέρνηση προστέθηκε να αποσύρει το υπερβολικό χρήμα που συνέτριβε πλέον την αγορά καταφεύγοντας στον δανεισμό. Με λίγα λόγια το κράτος σταμάτησε να τυπώνει χαρτονομίσματα και προσπάθησε να λύση σοβαρά κοινωνικά προβλήματα αντλώντας δανεικά από τα διαθέσιμα κεφάλαια των επιχειρήσεων και των καταθετών στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό. Δηλαδή τα ρώσικα ομόλογα δεν μπορούσαν να γίνουν ελκυστικά. Τα αποτελέσματα του Αυγούστου το 1998 στα

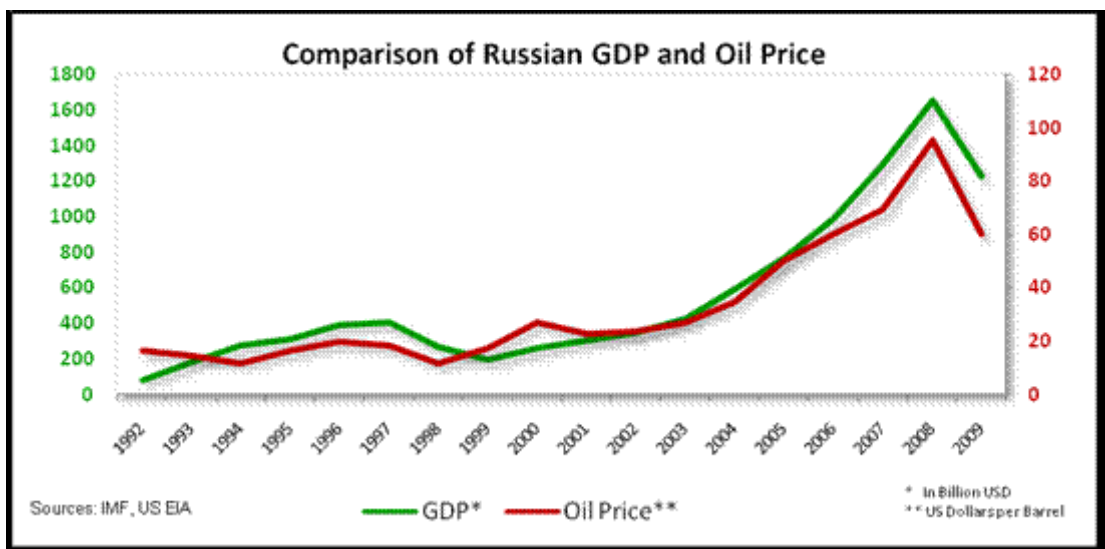
περιθώρια της Ασιατικής χρηματοοικονομικής κρίσης τα κεφάλαια αποσύρθηκαν οδηγώντας την Ρωσία σε χρεοκοπία και το ρούβλι σε ραγδαία υποτίμηση. Η κυβέρνηση δε μπορούσε να σταθεί στα πόδια της για να εκπληρώσει τις πλέον υποχρεώσεις της.

Έτσι ως νέο στοιχείο αυτής της κρίσης ήταν πως η Ρωσία έπεσε θύμα της παγκόσμιας οικονομίας. Ήταν ολοφάνερο πως οι ρωσικές αρχές εκείνης της εποχής υποτίμησαν αυτόν τον κίνδυνο. Παρέβλεψαν να λάβουν υπόψη του το στοιχείο των απομακρυσμένων κεφαλαίων από την Ρωσία σε αντίδραση με όσα έγιναν στην Ταϊλάνδη και τη Νότιο Κορέα που από πρώτης άποψης ήταν εντελώς άσχετα με τη Ρωσία. Οι αρχές ήλπιζαν πως σταδιακά θα τιθάσευαν τις δυνάμεις της νομισματικής και χρηματοοικονομικής πολιτικής και αιφνιδιάστηκα όταν διαπίστωσαν πως τα γεγονότα των Ασιατικών αγορών τους έπληξαν σχεδόν αστραπιαία.

Ένα δάνειο 22,6δισ δολαρίων από το ΔΝΤ και την παγκόσμια τράπεζα χορηγήθηκε στην Ρωσία τον Ιούλιο του 1998 για να αποκαταστήσει την σταθερότητα στη Ρώσικη αγορά και να αντικαταστήσει τα βραχυπρόθεσμα ομόλογα GKO με ομόλογα. Αν και αυτό είχε επιτυχία η κυβέρνηση συνέχιζε να διατηρεί στενό πλαίσιο την ισοτιμία του ρουβλίου παρά τις προτροπές μεγάλων οικονομολόγων όπως του Σόρος να εγκαταλειφθεί η στήριξη προ το νόμισμα. Αδυνατώντας να προσφέρει άλλη στήριξη το ρούβλι η ρώσικη κεντρική τράπεζα αποφάσισε να επιστρέψει στην ελεύθερη διακύμανση του. Σε διάστημα ενός έτους έχασε τα 2/3 της αξίας του έναντι του δολαρίου. Οι τιμές των τροφίμων είχαν αυξηθεί 100% και πολλοί Ρώσοι βρέθηκαν με μηδενικές αποταμιεύσεις. Από την κρίση του 1998 και μετά η Ρώσικη κυβέρνηση φαίνεται αν ελέγχει τις κοινωνικές και πολιτικές πιέσεις συμβάλλοντας στη δημιουργία σταθερού οικονομικού κλίματος.



*ΑΕΠ Ρωσίας και παγκόσμιες τιμές φυσικού αερίου



*ΑΕΠ Ρωσίας και παγκόσμιες τιμές πετρελαίου.

Ρίχνοντας μια ματιά στα παραπάνω διαγράμματα βλέπουμε μια οικονομικά αδύναμη χώρα πλήρως εξαρτημένη από τις τιμές του φυσικού ορυκτού πλούτου. Μια πτώση της τάξης του 40% περίπου φάνηκε ολέθρια για την τότε οικονομικά αδύναμη Ρωσία. Όπως έχει δείξει η ιστορία όλες οι μεγάλες χώρες που πραγματοποιούν μεγάλες εξαγωγές είναι αρκετά ευαίσθητες σε τυχόν παγκόσμιες οικονομικές κρίσεις. Πόσο μάλλον εκείνη την εποχή όπου η Ρωσία είχε αρκετές πολιτικές αναταραχές και περνούσε σε μια νέα εποχή. Επίσης, η οικονομική ενίσχυση του ΔΝΤ την αγκίστρωσε παραπάνω στα διεθνές γεγονότα και την έκανε πιο ευαίσθητη. Τέλος έπαιξε ρόλο ότι η αγορά φυσικών

ορυκτών πόρων δεν ήταν εκείνη την εποχή εξεζητημένη και σταθερή οπότε ήταν λογικό να υπάρχουν κάποιες διακυμάνσεις. Αρκεί να αναλογιστούμε ότι μόλις τη δεκαετία του '80 άρχισαν να γίνονται τα πρώτα τεχνολογικά βήματα μαζικής παραγωγής αυτοκινήτων και συσκευών που χρησιμοποιούσαν το φυσικό αέριο.

2.1.4 Κρίση εμπορικού ισοζυγίου Ασίας 1997

Ο μεγαλύτερος φόβος όλων σχεδόν των ασιατικών χωρών είναι η είσοδος των ξένων επενδυτικών κεφαλαίων τα οποία συνήθως τοποθετούνται βραχυπρόθεσμα και κερδοσκοπικά κυρίως στα χρηματιστήρια, στα ακίνητα και στο εμπόριο ενώ πολύ λιγότερο σε παραγωγικές επενδύσεις. Η αιτία είναι ότι πολλές χώρες έχουν υποστεί την εισβολή του ΔΝΤ.

Τα συμπτώματα της κρίσης είναι κοινά σε όλες τις ασιατικές χώρες. Υψηλά επιτόκια υποτίμηση του νομίσματος μείωση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων πτώση της ακαθάριστης παραγωγής. Στη Ταϊλάνδη και σε άλλες χώρες της Ασίας το νόμισμα έπεσε κατά καιρούς 50% και άλλοτε έως 90%. Οι χώρες παράλληλα έχασαν την εμπιστοσύνη των διεθνών επενδυτών οι οποίοι απέσυραν μαζικά τα κεφάλαια τους λόγω των ασταθών πολιτικών που εφάρμοσαν οι κυβερνήσεις. Από την άλλη πλευρά τα υψηλά επιτόκια μείωσαν δραματικά τις επενδύσεις και πολλές επιχειρήσεις πέρασαν στην εξαφάνιση ενώ εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι έχασαν τις δουλειές τους.

Όλα ξεκίνησαν στην νοτιοανατολική Ασία το 1997-1998 όταν η μείωση της αξίας του γεν έναντι του δολαρίου και της υποτίμησης του κινέζικου γεν το 1994 γεγονότα αμφότερα που υπάγονται στο πεδίο του ανταγωνισμού και που έκαναν όλες τις εξαγωγές των χωρών αυτών ακριβότερες με αποτέλεσμα εγγραφή ελλειμμάτων στο ισοζύγιο τρέχουσων συναλλαγών και πλεονάσματα στους λογαριασμούς κεφαλαίων.

Οι επιπτώσεις από την εφαρμογή του προγράμματος του ΔΝΤ ήταν δραματικές και στην Ασία. Οι οικονομίες των χωρών οι οποίες πριν από την κρίση έτρεχαν με ετήσιους ρυθμούς ανάπτυξης 6% μπήκαν σε βαθιά ύφεση. Η πιο ενδεικτική περίπτωση ήταν η Ινδονησία, καθώς η οικονομική κρίση έφερε πολιτική αστάθεια και κλυδωνισμό του τραπεζικού συστήματος. Η υποτίμηση του νομίσματος εκτιμάται σε 85% περίπου ενώ όλες οι μεγάλες επιχειρήσεις της χώρας χρεοκόπησαν.

Τελικά η ασιατική κρίση διήρκεσε 2 χρόνια περίπου αλλά οι οικονομίες των χωρών που επλήγησαν από αυτήν δεν επανήλθαν στους ρυθμούς ανάπτυξης που είχαν πετύχει στα χρόνια που προηγήθηκαν. Ένα από τα αξιοσημείωτα είναι ότι οι οίκοι αξιολόγησης λίγους μήνες πριν ξεσπάσει η κρίση είχαν προβεί στις καθιερωμένες αξιολογήσεις από τις οποίες είχαν καταλήξει ότι ο πιστωτικός κίνδυνος των χωρών αυτών ήταν ανύπαρκτος.



Ο δείκτης HangSeng περιέχει τις 50 μεγαλύτερες εταιρίες του Χονγκ Κονγκ και αποτελούν το 58% των κεφαλαίων του χρηματιστηρίου του Χονγκ Κονγκ. Στο σημείο A βλέπουμε τις επιπτώσεις τις κρίσεις της Ασίας του 1997 να συνεχίζουν να επηρεάζουν τον δείκτη και μόνο για την περίοδο 2000-2003 είχαμε πτώση της τάξης του 23% σημείο B. Στο σημείο C βλέπουμε μια αρκετά ικανοποιητική ανάπτυξη μέχρι της αρχές του 2008 (σημείο D) όπου έχουμε μια τεράστια πτώση του 44% (σημείο E). Τέλος συνεχίζει την ανοδική του πορεία με ταχύτερους ρυθμούς παρόμοιους με αυτούς των αμερικάνικων δεικτών.



Ο συγκεκριμένος δείκτης περιέχει τις 200 μεγαλύτερες εταιρίες του χρηματιστηρίου της Κορέας. Μας δείχνει την τρέχουσα κεφαλαιοποίηση της αγοράς. Στο σημείο A βλέπουμε την συνέχεια της Ασιατικής κρίσης του 1997 όπου σταμάτει του 2002. Από τις αρχές του 2002 μέχρι το τέλος του 2004 περνάει μια ουδέτερη τάση (σημείο B). Αυτό το ξεπερνάει το 2005(σημείο C) μέχρι που συνάντησε την κρίση του 2008(σημείο D). Στο σημείο E βλέπουμε και το τέλος της χρηματοπιστωτικής κρίσης όπου ξεπέρασε αρκετά γρήγορα οι εταιρίες της Κορέας.

2.1.5 Τραπεζική κρίση Φιλανδίας 1990

Το 1990 ήταν το έτος που ξέσπασε η οικονομική κρίση στη Φιλανδία. Η χώρα τότε είχε μπει για τα καλά σε τροχιά ραγδαίας οικονομικής ανάπτυξης τη δεκαετία του 80' την οποία υποκίνησαν μια σειρά σημαντικών πολιτικών και δομικών μεταρρυθμίσεων. Μετά από πολλά οικονομικά προβλήματα το 1990 η χώρα βρέθηκε ξαφνικά στο πάτο. Η Φιλανδική οικονομία κατέρρευσε και η χώρα έφτασε στα πρόθυρα χρεοκοπίας. Η χώρα γνώρισε μια βαθιά ύφεση μέσα σε μια τετραετία (1990-1994) χωρίς αύξηση του ΑΕΠ και τρία συνεχή έτη με πτώση της παραγωγής. Η ανεργία έφτασε στο 21% ενώ ανάμεσα στους νέους έφτασε μέχρι και 30%. Την περίοδο 1990-1993 οι ιδιωτικές επενδύσεις μειώθηκαν κατά 50% οι εξαγωγές κατά 11% η χρηματιστηριακή αγορά κατέρρευσε κατά 70% το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 15% περίπου και οι τιμές κατοικιών μειώθηκαν κατά 50%. Το 1990 το δημόσιο χρέος αυξήθηκε κατά 12% του ΑΕΠ. Τράπεζες αντιμετώπισαν μεγάλα προβλήματα φτάνοντας ακόμα και στη χρεοκοπία. Η κρίση προκάλεσε πανικό διεθνώς και τα ποσοστά των ανέργων όλο και αυξανόταν.

Η βασική αιτία που οδήγησαν τη Φιλανδία στη κρίση είναι η απελευθέρωση και η απορρύθμιση του τραπεζικού τομέα. Αναλυτικά τα στοιχεία που παραθέτει η τράπεζα της Φιλανδίας γνωρίζουμε ότι ο τραπεζικός τομέας κατά τη διάρκεια του 1970 ήταν αυστηρά ελεγχόμενος και παράλληλα ο κυριότερος πάροχος πίστωσης. Η σχέση που είχε ο τραπεζικός τομέας με τον ιδιωτικό τομέα και τις επιχειρήσεις ήταν τόσο στενός όπου σε συνδυασμό με τον έλεγχο των επιτοκίων ο δανεισμός και η πίστωση ήταν ιδιαίτερα δύσκολες υποθέσεις. Ο δανεισμός γινόταν κάτω από αυστηρές συνθήκες και προϋποθέσεις καθώς υπήρχε άμεση σύνδεση τραπεζικών αποθεμάτων και παροχής δανείων. Με αυτό τον τρόπο οι φιλανδικές τράπεζες δεν μπορούσαν να δανειστούν από τις τράπεζες του εξωτερικού.

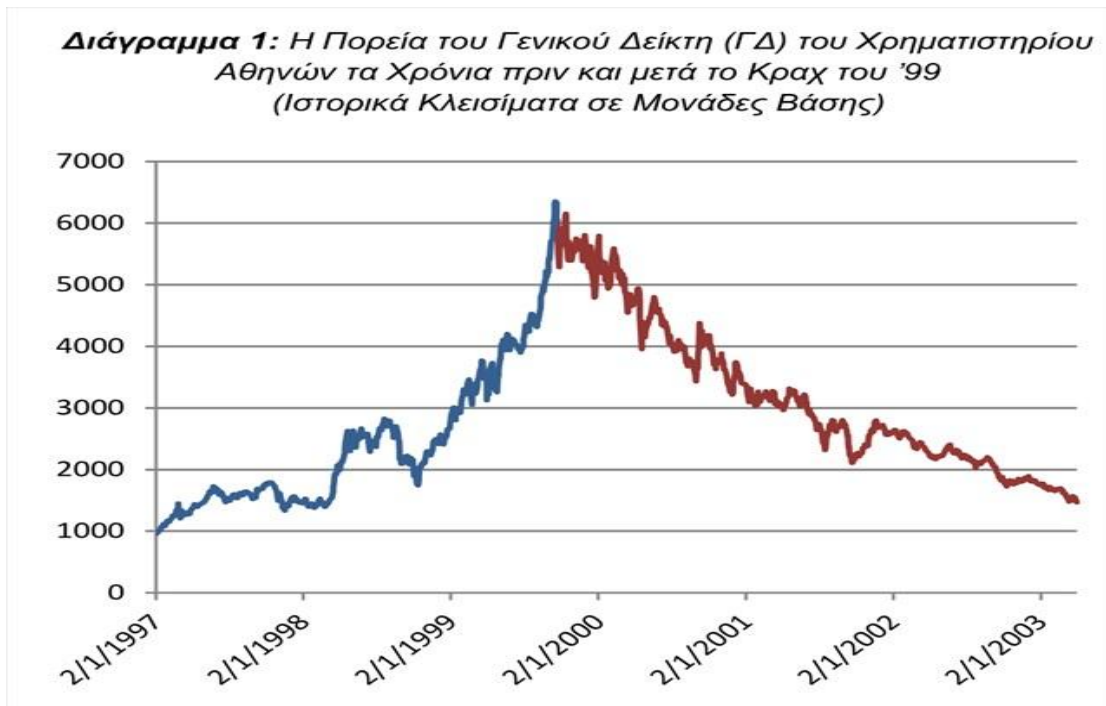
Μια ακόμα χώρα που το πολιτικό της σύστημα είχε το μεγαλύτερο κομμάτι ευθύνης στην κρίση καθώς δεν αντιλήφθηκαν κατάλληλα τις μακροοικονομικές επιπτώσεις της πτώσης των κεφαλαιακών τιμών ούτε στην ανάγκη έγκαιρης υποτίμησης του Φιλανδικού νομίσματος. Η κυβέρνηση προσπαθούσε να ισορροπήσει τον προϋπολογισμό της με αύξηση φόρων και μείωση δαπανών είχε σαν αποτέλεσμα τη μείωση της ιδιωτικής ζήτησης και της απασχόλησης. Το πιο αξιοσημείωτο μέσο σε όλα αυτά είναι ότι η Φιλανδία το 1995 γίνεται μέλος της ΕΕ και το 1997η δημοσιονομική κατάσταση στη χώρα πληρούσε όλα τα κριτήρια ένταξης στο ευρώ. Σιγά σιγά η Φιλανδία στα τέλη του 2000 έκανε ρεκόρ πλεονάσματος και ο οικονομικός της μηχανισμός χρόνο με το χρόνο βελτιώνονται. Η ωριμότητα της πολιτικής και στρατηγικές ανάπτυξης που οδήγησε τη χώρα σε άλμα.

2.2 Οι κρίσεις στο χρηματιστήριο Αθηνών

Η Ιστορία της χρηματιστηριακής φούσκας που έφερε την χρηματιστηριακή κρίση στο χρηματιστήριο Αθηνών ήρθε στις 17 Σεπτέμβρη του 1999 όταν πολλοί βρέθηκαν χαμένοι με τις αποταμιεύσεις τους. Εκείνη την περίοδο σημαδεύτηκε ένα από τα μεγαλύτερα σκάνδαλα του χρηματιστηρίου. Η ύφεση τότε ξεκινάει με λανθασμένες τοποθετήσεις των μετοχών και επιλογές που τους οδηγούν στην πτώση. Το ελληνικό χρηματιστήριο γνώρισε μια περίοδο μεγάλης άνθησης. Εξαιτίας πιθανότατα της ένταξης της Ελλάδας στην ΟΝΕ και της προοπτικής ανάληψης των ολυμπιακών αγώνων από τη χώρα μας, επικράτησε στους επενδυτές την περίοδο εκείνη ένα κλίμα ευφορίας χωρίς προηγούμενο. Ενδεικτικό είναι πως από την αρχή του 1999 μέχρι και τις 17 του ίδιου έτους ο Γενικό Δείκτης του χρηματιστηρίου Αθηνών αυξήθηκε κατά 118%. Ο ρόλος ξαφνικά αντιστράφηκε απότομα όταν ο Γενικός δείκτης εμφάνισε μέσα σε 3 μέρες μείωση κατά 12,7% και από τότε το χρηματιστήριο Αθηνών ξεκίνησε μια πτώση προς τα κάτω. Πολλές από τις μετοχές του χρηματιστηρίου ήταν φούσκες και η πτώση της τιμής τους έφερε μεγάλο πλήγμα στην Ελληνική οικονομία/ Το κραχ του 1999

θα μείνει στη μνήμη πολλών διότι δεν περιορίστηκε στον επιχειρηματικό κόσμο (σε επιχειρηματίες τραπεζίτες κτλ) αλλά χτύπησαν την πόρτα όλων. Έτσι το κραχ του 1999 ζημίωσε πολλές ελληνικές οικογένειες αφήνοντας αναμφισβήτητα μια πικρία.

Σύμφωνα με το παρελθόν η πρώτη χρηματιστηριακή κρίση ξεσπά το 1884 με παράδειγμα την εταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου η οποία ήταν ένα δυνατό χαρτί για την οικονομία εκείνα τα χρόνια όπου ξαφνικά βρέθηκε στο επίκεντρο την διετία 1882-1884. Με ανακοίνωση της τότε εταιρίας για διανομή μειωμένου μερίσματος έγινε αφορμή για κατακόρυφη πτώση της μετοχής. Η μετοχή του Λαυρίου συμπαρέσυρε στον δρόμο της και τις τιμές των υπολοίπων μετοχών που κατέρρεαν μέχρι το τέλος του 1885 και πολλές εταιρίες υπέστησαν τεράστιες ζημίες ή βάρεσαν κανόνι.



Χαρακτηριστικά βλέπουμε στο παραπάνω διάγραμμα τον Γενικό δείκτη χρηματιστηρίου Αθηνών να έχει ξεπεράσει κάθε προηγούμενου φτάνοντας τις 6000 μονάδες. Αυτό είναι "κόκκινο σημάδι" για έναν έμπειρο χρηματοοικονομικό αναλυτή που μπορούσε εύκολα να προβλέψει την επερχόμενη καταστροφή. Εκείνη την περίοδο αρκετοί οικονομολόγοι άρχισαν να κάνουν την μετάβαση τους από τον κλάδο της λογιστικής στις χρηματοοικονομικές αναλύσεις. Η μικρή εμπειρία τους και τα νέα από τις εφημερίδες και τις ειδήσεις τους παράσυραν

πιστεύοντας ότι περνούσαν σε μια νέα χρυσή εποχή. Η αφορμή για το ξέσπασμα τις κρίσεις ήταν μια πτώση τις τάξης 12,7% όπου συνηθίζεται σε τόσο μεγάλες κινήσεις ειδικά με ανοδική τάση και μεταφράζεται σαν διορθωτική κίνηση όμως αυτό τρομοκράτησε αρκετούς από τους νέους επενδυτές και αναλυτές. Έτσι η αγορά απόκτησε μια μεγάλη πτωτική τάση όπου όλοι με τρέλα προσπάθησαν να πουλήσουν τις μετοχές τους.



Σε αυτή την ανάλυση βλέπουμε την κρίση του 2000 να συνεχίζει την πτωτική της πορεία ακόμα και τα επόμενα 3 χρόνια σταματώντας στις αρχές του 2003 στο κατώτατο σημείο B. Εδώ έχουμε την ευκαιρία να δούμε τις επιπτώσεις της κρίσης του 2008 στο Ελληνικό χρηματιστήριο. Όπως βλέπουμε στο σημείο C το Ελληνικό χρηματιστήριο είχε σχεδόν επανέλθει στα αρχικά του επίπεδα μέσα στα επόμενα 4 χρόνια μέχρι που έφτασε η χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και όπως φαίνεται στο σχεδιάγραμμα στο σημείο D σταματάει η ανοδική πορεία του. Στην συνέχεια η κρίση του Ελληνικού χρέους και η υπερτιμολόγηση κατάφεραν να καθηλώσουν σε νέα χαμηλά επίπεδα τις Ελληνικές επιχειρήσεις.

Κεφάλαιο 3^ο

3 Οικονομική κρίση

3.1 Γενικά

Ο όρος της οικονομικής κρίσης επιφέρει πολλούς χαρακτηρισμούς για τους οποίους μια οικονομία μπορεί να πάει από το “ζενίθ στο ναδίρ”. Είναι ένα φαινόμενο κατά το οποίο μια οικονομία χαρακτηρίζεται από μια αισθητή μείωση της οικονομικής δραστηριότητας. Για την οικονομική δραστηριότητα αναφερόμαστε σε όλα τα μακροοικονομικά μεγέθη της οικονομίας όπως οι τιμές η απασχόληση, οι επενδύσεις κ.λπ.

Στο παρελθόν ο όρος οικονομική κρίση μπορούσε να σημαίνει μόνο ότι οι οικονομικές προσπάθειες των ανθρώπων πήγαιναν στράφι εξαιτίας ενός πολέμου για παράδειγμα ή τα αγαθά που παρήγαγαν καταστρέφονται ή χάνονται από διάφορα άλλα γεγονότα όπως οι καιρικές καταστροφές.

Με την ανάπτυξη διαφόρων πόρων μια οικονομία μπορεί να σταθεί στα πόδια της όπως με την ανάπτυξη της βιομηχανίας και της τεχνολογίας. Αυτά όμως δεν ήταν αρκετά καθώς σε μια οικονομία δεν φτάνει μόνο το να παράγουμε αγαθά αλλά θα πρέπει να υπάρξει και η αντίστοιχη ζήτηση. Έτσι το κοινωνικό σύνολο δεν μπορεί να αγοράσει γιατί δεν έχει επαρκές εισόδημα εξαιτίας της ανεργίας ή οποιαδήποτε άλλη αιτία.

Η οικονομία γενικά και ανέκαθεν περνούσε από τα χέρια του ανθρώπου, ήταν στο χέρι του ανθρώπου αν θα την ανέβαζε ή θα την οδηγούσε εν μέσω μιας οικονομικής κρίσης στα κατώτερα επίπεδα και παράλληλα σε μια κοινωνική κρίση. Η οικονομική κρίση έχει πλήξει όλες της τάξεις κυρίως την νεανική με μια σχετική μελέτη τα τελευταία χρόνια τα προβλήματα για παράδειγμα στις ηλικίες άνω των 18 ετών είναι :

- Περισσότεροι από 7 στους 10 αναζητούν μια καλύτερη ζωή στο εξωτερικό

- Η οικογένεια επιφορτίζεται με όλο και μεγαλύτερα οικονομικά βάρη με αποτέλεσμα να επιβαρύνουν οι ηλικίες 45-59 ετών.
- Η αύξηση της ανεργίας και η μείωση του εισοδήματος χρόνο με το χρόνο.
- Πολλοί από αυτούς επιστρέφουν στο πατρικό τους σπίτι διότι δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά.

Τα συμπεράσματα αυτών είναι ότι η οικονομική κρίση προκαλεί μεγάλες αλλαγές στον τρόπο ζωής και στις καταναλωτικές συνήθειες των ανθρώπων ενώ σταδιακά μεταλλάσσεται σε κοινωνικά κρίση με θύματα τις πιο ευάλωτες ομάδες.

3.2 Αιτίες της οικονομικής κρίσης

Μια οικονομική κρίση χαρακτηρίζεται από την επιβάρυνση ή την υποχώρηση της βιομηχανικής παραγωγής. Παρατηρείται από μια πτώση τιμών των προϊόντων, μείωση των μισθών ελάττωση των κερδών αύξηση των πτωχεύσεων γενίκευση της ανεργίας κ.λπ.

Πολλές χώρες υπό την μάστιγα της οικονομικής κρίσης βρίσκουν κακήν κακώς λύση στο πρόσωπο του ΔΝΤ. Το ΔΝΤ επιβάλλει όρους δανεισμού προς το συμφέρον των πολυεθνικών οι οποίες έχουν την έδρα τους στην ΗΠΑ. Χορηγεί δάνειο μόνο μια φορά και μόνο αφού η χώρα που θα το δεχτεί εκποιήσει τις εναπομείναντες πηγές συμφερόντων πολυεθνικές. Φυσικά μόλις χρησιμοποιήσει τα δανεικά τότε απλά γίνεται φτωχότερη και έχοντας πουλήσει επιχειρήσεις ή τις πλουτοπαραγωγικές με φυσικά ορυκτά αδυνατεί να εξοφλήσει το πρόσθετο χρέος και κατά συνέπεια καταστρέφεται και οι κάτοικοι της πέφτουν σε ένα τριτοκοσμικό καθεστώς.

Μια οικονομική κρίση μπορεί να προέρχεται από κάποια πολιτικά λάθη ή κάποιους λάθους χειρισμούς του οικονομικού συστήματος κάθε χώρας. Τα περισσότερα λάθη βάση την ιστορία του πλανήτη προήλθαν υπό το πολιτικό καθεστώς και την ανικανότητα στο να βρεθεί λύση και να μην πνίξει την κοινωνική τάξη. Τα αίτια μιας οικονομικής κρίσεις είναι:

- Μια αιτία εντοπίζεται στην ανατροπή της ισορροπίας μεταξύ της παραγωγής και της κατανάλωσης.
- Ο πληθωρισμός.
- Κρίση ακινήτων
- Πτώση του διεθνούς εμπορίου
- Στην φοροδιαφυγή και στο μεγάλο δημόσια έλλειμμα.
- Η εισαγωγές μπορεί να είναι μεγαλύτερες από τις εξαγωγές και αυτό δημιουργεί πρόβλημα στα έσοδα μιας χώρας.
- Στην κακή κρατική ανάπτυξη και στον περιορισμό της ιδιωτικής πρωτοβουλίας(π.χ. αγροτικής επιδότησης).

Μέλη κυβερνήσεων ανήκουν στην εκτελεστική εξουσία αλλά και σε νομοθετική με συνέπεια να δαπανούν περισσότερα και να αποταμιεύουν λιγότερα.

3.3 Αποτελέσματα οικονομικών κρίσεων

Η κοινωνική διάσταση της κρίσης αποτυπώνεται στην καθημερινότητα μας με διάφορες εκφράσεις. Οι οικονομική κρίση έχει φέρει την κοινωνία μας στα πρόθυρα της αποσύνθεσης. Η οικονομική κρίση πλήττει κυρίως την μεσαία και την χαμηλή τάξη στην κοινωνία μας. Μια η πτώση των εισοδημάτων μια η αύξηση των τιμών οδηγούν κάθε χώρα στην καταστροφή.

Η κρίση ξεκίνησε στις ΗΠΑ και εξαπλώθηκε γρήγορα στον υπόλοιπο κόσμο. Οι χώρες με αδύναμη οικονομική θέση επλήγησαν περισσότερο. Ορισμένες από τις αιτίες της κρίσης μπορεί να βρεθούν στις μακροοικονομικές πολιτικές των τελευταίων ετών. Ωστόσο η ρίζα του

προβλήματος δεν παύει να είναι το χρηματοπιστωτικό σύστημα που προέρχεται από τις ΗΠΑ.

Επιπτώσεις υπάρχουν σε πολλούς κλάδους όπως στην υγεία, στην παιδεία και κυρίως στο επιχειρηματικό τομέα. Πολλές από τις επιχειρήσεις κηρύττουν πτώχευση με αποτέλεσμα το κράτος να χάνει πολλά έσοδα. Τα κυρίως αποτελέσματα μιας οικονομικής κρίσης είναι:

- Αύξηση αποχωρήσεων στο εξωτερικό και ανεργία
- Μείωση απόδοσης εργαζομένων και επιχειρήσεων
- Πολλές τράπεζες πτώχευσαν
- Επηρεάστηκε το εμπόριο και ένα μεγάλο κομμάτι των εσόδων χάθηκε.
- Ο πρωτογενείς τομέας σιγά σιγά σβήνεται.

Τα αποτελέσματα φαίνονται τόσο λυπητερά για την κάθε κοινωνία και δεν υπάρχουν μέτρα από πολιτικές δυνάμεις ώστε να την ελαττώσουν.

3.4 Τύποι Κρίσεων

Σύμφωνα με την Θεωρία των Reinhart and Rogoff υπάρχουν 4 είδη κρίσεων :

1. Κρίσεις πληθωρισμού
2. Κρίσεις εξωτερικού χρέους
3. Κρίσεις εσωτερικού χρέους
4. Τραπεζικές κρίσεις

Ας τα πάρουμε από την αρχή με την κρίση του πληθωρισμού που είναι ένα χρόνια πρόβλημα σε μια οικονομία. Οι Reinhart και Rogoff την ορίζουν σαν μια αύξηση του πληθωρισμού στο 40% μέσα σε μια περίοδο 12 μηνών. Όταν μιλάμε για πληθωρισμό εννοούμε έναν υπερπληθωρισμό. Ο υπερπληθωρισμός δημιουργείται όταν αυξάνεται συνεχώς η προσφορά χρήματος κυρίως με την δημιουργία μεγάλων δημοσιονομικών ελλειμμάτων οποία χρηματοδοτούνται με το κόμμα νέου χρήματος. Ο πληθωρισμός σε παλαιότερες εποχές όταν υπήρχαν

νομίσματα ο υπερπληθωρισμός μπορεί να ήταν αποτέλεσμα της υποτίμησης των νομισμάτων.

Τώρα οι κρίσεις εξωτερικού και εσωτερικού χρέους χωρίζονται σε ξένο και τοπικό νόμισμα. Για παράδειγμα η κρίση εξωτερικού χρέους ορίζεται ως η αδυναμία μια χώρας να αποπληρώσει το χρέος της στην χώρα που της δάνεισε και αυτό είναι ξένο νόμισμα και βρίσκεται στην κατοχή κυρίως ξένων επενδυτών. Ενώ στην κρίση εσωτερικού χρέους το τοπικό νόμισμα είναι αποτιμημένο και βρίσκεται στην κατοχή κυρίως εγχώριων επενδυτών. Συνήθως οι πρώτες προσελκύουν περισσότερο την προσοχή των διεθνών ΜΜΕ και των αναλυτών γιατί εμπλέκουν επενδυτές σε περισσότερες από μια χώρες.

Ο όρος τραπεζική κρίση αναφέρεται σε περιπτώσεις τραπεζικών συστημάτων όπου έχουν παρατηρηθεί μαζικές αναλήψεις καταθέσεων, πτωχεύσεων αρετών τραπεζικών ιδρυμάτων ή σημαντικές παρεμβάσεις από τις εποπτικές αρχές και το κράτος για τη διάσωση τραπεζών. Οι περιπτώσεις αυτές διαχωρίζονται από εκείνες όπου ορισμένα τραπεζικά ιδρύματα χαρακτηρίζονται ως μη φερέγγυα αλλά η έκταση των προβλημάτων στο τραπεζικό σύστημα είναι περιορισμένη. Τέτοια φαινόμενα εμπίπτουν στην κατηγορία των τραπεζικών συστημάτων που αντιμετώπισαν σημαντικές διαταραχές.

Κεφάλαιο 4^ο

4.1 Γενικοί Δείκτες Τιμών

Οι γενικοί δείκτες έχουν εφευρεθεί για να μας βοηθήσουν στην κατανόηση των κινήσεων της αγοράς. Δηλαδή για κάθε αγορά υπάρχει ένας δείκτης από περιλαμβάνει συνήθως κάποιες μεγάλες εταιρίες από τον κάθε κλάδο. Έτσι έχουμε κάποια στοιχεία για να αναλύσουμε. Συνήθως αυτή η ανάλυση γίνεται από την κεντρική τράπεζα της κάθε χώρας ή από το χρηματιστήριο της κάθε χώρας. Μετά την συγκέντρωση ακολουθεί η ανάλυση των πρωτογενών στοιχείων από διάφορους

οικονομικούς αναλυτές. Βέβαια η ανάλυση υλοποιείται σύμφωνα με την μεθοδολογία όπου ορίζει ο επίσημος φορέας. Έτσι προκύπτει η έγκαιρη και τακτική δημοσιοποίηση της έρευνας της αγοράς. Τα δημοσιεύματα συνήθως είναι τριμηνιαία ή εξαμηνιαία ή ετήσια. Αποτελούνται μετά θεμελιώδη, τεχνική ανάλυση καθώς και γεγονότων που αφορούν την εκάστοτε αγορά. Τα περισσότερα δημοσιεύματα έχουν τη μορφή έκθεσης και εκδίδονται από τις ίδιες εταιρίες αλλά και από διάφορα δημοσιεύματα διάφορων εφημερίδων ή και πολιτικών εξελίξεων. Τα παραπάνω όμως αποτελούν πρωτογενή στοιχεία για την ανάλυση από τους θεσμούς. Οι εκθέσεις από τους θεσμούς δίνουν στους επενδυτές μια γενικότερη εικόνα για την κάθε αγορά ή πιο συγκεκριμένα για κάθε κλάδο. Με αυτό τον τρόπο ένας επενδυτής που ενδιαφέρεται να μπει σε έναν νέο κλάδο για αυτό θα έχει την απαραίτητη ενημέρωση που θα χρειαστεί. Επίσης υπάρχουν και οι στατιστικές σειρές δεδομένων όπου δεν αποτελούν κύριο στοιχείο ενημέρωση από αρκετούς θεσμούς και χρησιμοποιείται μόνο για βραχυχρόνιες επενδύσεις από άτομα που θέλουν να κερδοσκοπήσουν.

4.1.1 Ιστορία Της Τεχνικής Ανάλυσης

Τεχνική ανάλυση είναι προσπάθεια των επενδυτών να προσβλέψουν την μελλοντική τιμή μιας μετοχής. Για τη συγκεκριμένη ομάδα επενδυτών δε δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα σε θεμελιώδη μεγέθη διότι θεωρούν ότι βρίσκονται ενσωματωμένα στην τιμή της κάθε μετοχής και παρουσιάζεται σε ένα γράφημα τιμής και χρόνου. Δηλαδή στηρίζονται σε γραφήματα στατιστικής και αναλυτικής γεωμετρίας όπου απεικονίζουν τις ιστορικές τιμές. Μέσα από την ανάλυση των διαγραμμάτων αυτών οι τεχνικοί αναλυτές προσπαθούν να προβλέψουν την μελλοντική συμπεριφορά της τιμής μια μετοχής. Με αυτό τον τρόπο προσπαθούν να εντοπίσουν την τάση της μετοχής ή του δείκτη ώστε να προσαρμόσουν την κατάλληλη στρατηγική. Τα μεγαλύτερα μειονεκτήματα της τεχνικής ανάλυσης είναι ότι επηρεάζεται άμεσα από μια κακή είδηση και τη ψυχολογία των επενδυτών που κάνουν βιαστικές κινήσεις.

4.1.1 CharlesDowJones

Ο CharlesDowJones είχε δύσκολα παιδικά χρόνια καθώς μεγάλωνε, τον τράβηξε ο χώρος της δημοσιογραφίας και έτσι ξεκίνησε να εργάζεται για διάφορες εφημερίδες. Όμως η φτωχή του εκπαίδευση δεν τον βοήθησε να έχει συγκεκριμένη δημοσιογραφική ιδιότητα. Αυτό που τελικά τράβηξε τον Charles ήταν όταν προσλήφθηκε από τον GeorgeW.Danielson και έγραφε για την επιχειρηματική στήλη. Εκεί ειδικεύτηκε στην ειδικότητα με την περιφερειακή ιστορία όπου πρόσφερε πληροφορίες στους επενδυτές σχετικά με την ιστορία και τις προοπτικές τις κάθε εταιρίας σύμφωνα με την θέση όπου βρισκόταν. Έτσι μπορούσαν να γνωρίζουν οι επενδυτές άμα οι εξωτερικοί παράγοντες ήταν ευνοϊκοί για να κάθε νέα εταιρία. Μέσα από την σκληρή του δουλειά για χρόνια ο Charles κατάφερε να κερδίσει την εμπιστοσύνη του Danielson και έτσι του ανάθεσε να πάει με μια ομάδα δικηγόρων και τραπεζιτών ώστε να αναλύσουν τις επενδύσεις σε αργυρό στο Leadville του Κολοράντο. Με αυτόν των τρόπο κατάφερε να μπει για τα καλά στο σκεπτικό των επενδυτών και τις πληροφορίες που χρειάζονται για να προχωρήσουν σε επενδύσεις. Επίσης εκεί ήρθε σε επαφή με κάποιους επενδυτές όπου του έδειξαν μεγάλη εμπιστοσύνη και το αποτέλεσμα από όλοι αυτή την έρευνα ήταν εννέα γράμμα για τις εμπειρίες του εκεί όπου αργότερα πήραν την ονομασία “Leadvilleletters”.

4.1.2 Μελέτη και Ανάλυση

Το 1880 ο CharlesDowJones ξεκίνησε το ταξίδι του για το κέντρο των επενδύσεων και επιχειρήσεων ολόκληρης της Αμερικής την Νέα Υόρκη. Εκεί ξεκίνησε να εργάζεται για την Kiernan και πληροφορούσε διάφορες τράπεζες καθώς και μεσιτικά γραφεία. Αυτό δεν ήταν ιδιαίτερα δύσκολο για τον Charles αν λάβουμε υπόψη την πολυετή εμπειρία του στον χώρο

αλλά και τους πιστούς του αναγνώστες. Από τα πιο γνωστά συμβάντα της καριέρα του ήταν η συνεργασία του με των EdwardDavisJones όπου κατάφεραν να συνεργαστούν άψογα. Όμως καθώς μεγάλωνε η φήμη τους ο κόσμος τους εμπιστευόταν όλο και παραπάνω και αυτό ήταν αμοιβαίο. Για αυτό το λόγο δεν ήθελαν να προδώσουν την εμπιστοσύνη του κόσμου για να κερδοσκοπήσουν κάποιοι όταν τους έγινε αυτή η πρόταση. Παρέμειναν αληθινοί συνέχισαν την βαθιά ανάλυση τους και πρόσφεραν τις πιο εύστοχες επενδυτικές συμβουλές. Έτσι τον Νοέμβριο του 1882 ίδρυσαν την Dow&Jonescompany μια εταιρία με τα 2 από τα μεγαλύτερα πρόσωπα της εποχής όπου κάτεχαν ήδη αρκετούς έμπιστους αναγνώστες. Μετά από ένα χρόνο οργάνωσης η εταιρία καταφέρνει να έκδοση το πρώτο δισέλιδο οικονομικών ειδήσεων με την ονομασία «Απογευματινή Επιστολή των Πελατών». Δεν πέρασε αρκετός καιρός μέχρι να η εταιρία να μεγαλώσει και φτάσει το μέγιστο σημείο της των χιλίων αντιγράφων την ημέρα. Έφτασε σε αρκετά υψηλά επίπεδα αποτελώντας μια από τις πιο έμπιστες πηγές πληροφόρησης της Νέα Υόρκης εκείνη την εποχή.

4.1.3 Οι 6 κανόνες της θεωρίας DowJones

Βέβαια η παραπάνω έρευνα και μελέτη για χρόνια επέφερε κάποιους βασικούς κανόνες όπου πάνω εκεί στηριζόταν οι επενδυτικές συμβουλές του DowJones όπου δημοσιεύτηκαν μετά τον θάνατο του. Τότε οι συνεργάτες του είδαν στις σημειώσεις του ότι είχε αναφερθεί σε 6 βασικούς κανόνες όπου δημοσίευσαν σαν << Θεωρία Dow>>.

Ο πρώτος κανόνας είναι ότι η αγορά έχει τρεις κινήσεις η πρώτη είναι η κύρια τάση που συνήθως διαρκεί από 1 χρόνο έως αρκετά χρόνια. Η δεύτερη είναι η δευτερεύουσα κίνηση ή η ενδιάμεση αντίδραση(διαθρωτικές κινήσεις) μπορούν να επηρεάσουν από 33% έως 66% την τιμή και να διαρκέσουν από 10 ημέρες έως 3 μήνες συνήθως. Η Τρίτη είναι η τάση μικρής ταλαντεύσεις ή μικρής διακύμανσης ποικίλει ανάλογα με την γνώμη από ώρες έως μήνες ίσως και παραπάνω. Οι τρίτες

αυτές κινήσεις ίσως είναι και ταυτόχρονες για αυτό είναι σημαντικό να κοιτάμε το είδος της επένδυσης που κάναμε και να μην μπερδεύομαστε από διαφορετικούς οικονομικούς αναλυτές.

Ο δεύτερος κανόνας έχει να κάνει με τις 3 τάσεις της αγοράς. Η πρώτη φάση είναι η αυτή όπου ελκύει αρκετούς επενδυτές όπου επενδύουν τα κεφάλαια τους και έτσι ξεκινάει η τιμή της κάθε μετοχής να εμφανίζει πρωτόγνωρα επίπεδα τιμών. Στη δεύτερη φάση οι πιο συνειδητοποιημένοι επενδυτές αρχίζουν να αλλάζουν θέσεις και να έτσι επιβραδύνεται η ανοδική άνοδος τιμών. Στην Τρίτη και τελευταία φάση οι έξυπνοι επενδυτές αντιλαμβάνονται τότε η τιμή έχει φτάσει στο ανώτατο επίπεδο τους τότε αρχίζουν να διαθέτουν τις μετοχές τους.

Ο τρίτος κανόνας είναι ότι όλα τα νέα της αγοράς είναι ενσωματωμένα στην τιμή της μετοχής. Σε αυτό το σημείο η θεωρία Dow συμφωνεί με την υπόθεση της αποτελεσματικής αγοράς. Έτσι υπάρχουν καθημερινές διακυμάνσεις σύμφωνα με τα νέα της αγοράς όπου ίσως να μην επηρεάζουν την θέση μας αν πρόκειται για μια προσωρινή είδηση.

Ο τέταρτος κανόνας αναφέρεται στους μέσους όρους της αγοράς και τους κλαδικούς δείκτες. Την εποχή όπου μελετούσε ο Dow την οικονομία της Αμερικής είχε άνοδο ο βιομηχανικός και σιδηροδρομικός κλάδος. Έτσι έφτιαξε τους πρώτους κλαδικούς δείκτες όπου θα αναφερθούμε παρακάτω για αυτούς. Για παράδειγμα αν ενδιαφέρεται κάποιος να επενδύσει σε μια σιδηροδρομική εταιρία όπου είχε ανοδική πορεία αλλά ο κλαδικός δείκτης παρουσίαζε αντίθετη τάση τότε μελλοντικά εκείνη η εταιρία μελλοντικά θα ακολουθούσε την πορεία της αγοράς.

Ο πέμπτος κανόνας υποστηρίζει ότι η τάση πρέπει να επιβεβαιώνεται από τους όγκους. Όταν υπάρχουν μικροί όγκοι μπορούν να υπάρξουν αρκετές εναλλαγές μεταξύ των τάσεων και να δοθούν αρκετές διαφορετικές επεξηγήσεις. Για παράδειγμα μια μικρή ανοδική τάση όπου δεν επιβεβαιώνεται από τους όγκους μπορεί να προκληθεί από αρκετή διαφήμιση ενός προϊόντος. Το παραπάνω προϊόν όμως δεν αποτελεί μια σταθερή αγορά παρά μια προσωρινή τάση. Μελέτες στο συγκεκριμένο κανόνα της θεωρίας έχουν δείξει ότι μια μεγάλη μεταβολή στους όγκους δεν αποτυπώνεται αμέσως στην τρέχουσα (spot) τιμή της μετοχής αλλά σε

ένα διάστημα 3 έως 5 ημερών αναλόγως το είδος της εταιρίας και το μέγεθος της μεταβολής.

Ο έκτος και τελευταίος κανόνας υποστηρίζει ότι για να αλλάξει μια τάση πρέπει να υπάρχουν μηνύματα ότι η αγορά άλλαξε οριστικά πορεία. Δηλαδή μια προσωρινή πτώση μπορεί να οφείλεται σε μια κακή είδηση και να είναι προσωρινή (διορθωτική κίνηση) και να μην αποτελεί οριστική τάση της αγοράς. Σε αυτό παίζουν σημαντικό ρόλο τα εργαλεία της τεχνικής ανάλυσης όμως σε αρκετές περιπτώσεις μεταφράζονται διαφορετικά από διάφορους οικονομολόγους. Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμα και θερμοί υποστηρικτές της θεωρίας του Dow διαφωνούν ως προς την αποφασιστικότητα της αλλαγής της τάσης.

4.1.4 Δημιουργία σχεδιαγράμματος

Μετά από αρκετές μελέτες στην εταιρία του ο DowCharlesJones και ο EdwardJones αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις του Edward ως στατιστικολόγος έτσι ξεκίνησαν να αναλύουν της τιμές των μετοχών σε στατιστικά ιστογράμματα. Έτσι είδαν ότι είναι πιο εύκολο να παρατηρηθούν και να μελετηθούν οι τυχόν μεταβολές της αγοράς. Βέβαια δεν άργησε να αφομοιωθεί από αρκετούς επενδυτές λόγω της μεγάλης επιρροής από την επενδυτική εφημερίδα τους DowandJonescompany.

4.1.5 Δείκτες DowJones

Λίγο αργότερα άρχισαν να εμφανίζονται τα πρώτα εργαλεία της τεχνικής ανάλυσης. Ήταν ό,τι πιο πρωτοπόρο υπήρχε για τη χρηματοοικονομική αγορά εκείνη την εποχή. Το πρώτο εργαλείο της τεχνικής ανάλυσης δεν είναι άλλο από τον DowJonesIndustrialAverage(DJIA) όπου χρησιμοποιείται ακόμα και στις μέρες μας από αρκετούς τεχνικούς αναλυτές. Ο συγκεκριμένος δείκτης ξεκίνησε σαν τον κινητό μέσο όρο των 30 μεγαλύτερων βιομηχανικών εταιριών της Αμερικής. Έτσι μπορούσαν οι επενδυτές να δουν ποιες ήταν οι εταιρίες όπου παρουσίαζαν περίεργη κίνηση και πάρουν την ανάλογη θέση. Για πρώτη φορά υπολογίστηκε και δημοσιεύτηκε 26 Μαΐου το 1986. Συνεχίζει να υπάρχει ακόμα και σήμερα στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης και είναι δείκτης σε εταιρίες υψηλής κεφαλαιοποίησης. Εξάιρεση αποτελούσαν οι νέες εταιρίες του κλάδου λόγω της πιθανότατης μεγάλης ανάπτυξης της (split) όπως είναι αναμενόμενο να θα παρουσιάσουν απόκλιση από τον μέσο όρο των υπολοίπων εταιριών του κλάδου. Ο συγκεκριμένος δείκτης χρησιμοποίησε βιομηχανικές και σιδηροδρομικές εταιρίες όπου είχαν μεγάλες αναπτυσσόμενες εταιρίες όπου συγκέντρωναν μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον.



Ο δείκτης DJIA είναι ένας δείκτης όπου περιέχει της 30 μεγαλύτερες δημόσιες εταιρίες των ΗΠΑ υπάρχουν διακυμάνσεις με τις αλλαγές τις κάθε εταιρίας ξεχωριστά. Όπως βλέπουμε στο Α η επόμενη κορυφή δεν ξεπερνάει την προηγούμενη άρα έχουμε αλλαγή πορείας της αγοράς. Στην συνέχεια στο σημείο Β βλέπουμε ότι η πτώση ξεπερνάει το 40% του δείκτη πράγμα που είχε να συμβεί από το 2003. Στο σημείο C βλέπουμε τον πυθμένα της κρίσης όπου και από εκεί αλλάζει η συνολική πορεία της αγοράς με γρήγορους ρυθμούς.

4.2 Διάφορα άλλα γνωστά εργαλεία

Στη συνέχεια θα δούμε και άλλα γνωστά εργαλεία ανά τον κόσμο.

Nikkie είναι ο κινητός μέσος όρος όλων των μετοχών του Ιαπωνικού χρηματιστηρίου (TSE). Για πρώτη φορά υπολογίστηκε το 1950 και υπολογίστηκαν αναδρομικά από το 1949 και οι τιμές του είναι σε Ιαπωνικό Γιεν(JPY). Η τιμές του υπολογίζονται κάθε 15 δευτερόλεπτα και πλέον υπάρχει στο χρηματιστήριο της Σιγκαπούρης(CME) από το 1990 καθώς και στο χρηματιστήριο της Οσάκα(OSE).

DAX είναι Γερμανικός δείκτης όπου απεικονίζει τις 30 μεγαλύτερες εταιρίες διαπραγμάτευσης primestandard σε όρους όγκους συναλλαγών και κεφαλαιοποίησης. Διαπραγματεύεται στο χρηματιστήριο της Φραγκφούρτης από το 30 Δεκεμβρίου του 1987 όπου έκανε την έναρξη του με μόλις 1000 μονάδες. Μετά το 2006 ξεκίνησε να υπολογίζεται βάση του ηλεκτρονικού συστήματος Xetra και να ενημερώνεται κάθε δευτερόλεπτο.

ΤΑΛΑΝΤΩΤΗΣ-MACD είναι ένα από τα πιο γνωστά εργαλεία τεχνικής ανάλυσης στον χώρο του χρηματιστηρίου όπου είναι γνωστό και ως ταλαντευτής. Αποτελείται από 2 κινητούς μέσους όρους έναν μικρής χρονικής διάρκειας και έναν μεγαλύτερης χρονικής διάρκειας. Όταν αυτοί οι 2 τέμνονται έχουμε τα λεγόμενα σημάδια(signals) της αγοράς. Τότε συνήθως αλλάζει η πορεία της συγκεκριμένης αγοράς.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΝΤΟΧΗΣ-RSI είναι ο άλλος ένας γνωστός δείκτης τεχνικής ανάλυσης από τους πιο γνωστούς στον χώρο. Ο συγκεκριμένος δείκτης μας δείχνει το απόθεμα της κάθε μετοχής δηλαδή πόσες διαθέσιμες μετοχές υπάρχουν ακόμη. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό διότι αν δεν υπάρχουν άλλες διαθέσιμες μετοχές προς πώληση αναμενόμενο είναι η τιμή να αρχίσει να πέφτει. Συνήθως υπάρχει σήμανση στο 20% και το 80% ή στο 10% με 90% της διαθεσιμότητας τους. Συνολικά μετριέται σε κλίμακα από το 0% έως το 100%. Εφευρέθηκε τον Ιούνιο του 1978 από τον J. Welles Wilder όπου και σήμερα παραμένει από τους σημαντικότερους και πιο δημοφιλείς δείκτες.



Ας πάρουμε για παράδειγμα την παραπάνω αναλυτική εικόνα στην οποία απεικονίζεται το 30% και 70% του συνολικού αποθέματος προς αγορά ή πώληση. Όταν ο δείκτης ξεπεράσει το 30% σημαίνει ότι έχει πουληθεί σχετικά όλο το απόθεμα οπότε θα το αγοράσουμε σε μια καλή τιμή και θα μπορέσουμε να αποκομίσουμε κέρδη. Σε αντίθετη περίπτωση όταν

ξεπεράσει 70% του αποθέματος σημαίνει ότι έχει σχεδόν εξαντληθεί οπότε δεν διαθέτει άλλες προοπτικές προς το παρών για να αναπτυχθεί η τιμή και είναι σε μια καλή στιγμή για να πουλήσουμε.

BOLLINGERBANDS είναι άλλο ένα αρκετά γνωστό χρηματοοικονομικό εργαλείο όπου χρησιμοποιείται για να μας δείξει τις μέγιστες και τις χαμηλότερες τιμές σε ένα διάγραμμα. Οι ζώνες Bollinger είναι 2 γραμμές μεταβλητότητας. Το συγκεκριμένο εργαλείο εφευρέθηκε από τον John Bollinger το 1980. Αυτό το εργαλείο μπορεί να μας δείξει την επόμενη κίνηση της αγοράς ακολουθεί με 2 γραμμές την γραμμή τιμής της μετοχής. Όταν η γραμμή τιμής ξεπεράσει την γραμμή που βρίσκεται από κάτω του τότε πρόκειται η τιμή να ανέβει όταν η γραμμή της τιμής ξεπεράσει την άνω γραμμή τότε το προϊόν πρόκειται να πέσει η τιμή της.



Ο παραπάνω δείκτης μπορεί να μας δείξει πότε είναι μια καλή στιγμή για να αγοράσουμε ή να πουλήσουμε μια μετοχή. Το συγκεκριμένο εργαλείο τεχνικής ανάλυσης διαθέτει δυο γραμμές στην άνω και κάτω πλευρά της γραμμής τιμών. Όταν εφάπτεται στην κάτω γραμμή μας δίνει το “σήμα” ότι η τιμή θα ανέβει όπως και ότι η τιμή θα κινηθεί προς τα κάτω αν ακουμπήσει στην πάνω πλευρά.

4.3 Τα είδη των επενδυτικών κεφαλαίων

Καθώς τα ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια είναι λιγότερο ρυθμιζόμενα από τα συνηθισμένα αμοιβαία κεφάλαια, οι επενδυτές σε αυτά υποχρεούνται από το νόμο να έχουν καθαρή θέση. Τα επενδυτικά κεφάλαια χωρίζονται είτε σε δημόσια είτε σε ιδιωτικά κεφάλαια. Βάση ιστορίας, η πρώτη εμφάνιση των ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων στην Ευρώπη έγινε το 1940. Βέβαια μέχρι και το 1980 δεν είχαν κάποιες σημαντικές επενδύσεις ώστε να αναπτυχθεί η συγκεκριμένη πρακτική με αποτέλεσμα η άνθηση του κλάδου σε αυτή τη δεκαετία να είναι προσωρινή και μοιραία να έρθει η πτώση.

Τα ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια πρέπει να έχουν ουσιαστική καθαρή θέση, αφού τα επενδυτικά είναι λιγότερο ρυθμισμένα από τα αμοιβαία κεφάλαια. Τα ιδιωτικά αυτά κεφάλαια έχουν ορισμένες στρατηγικές επενδύσεις για να φέρουν τα απαραίτητα επιθυμητά αποτελέσματα. Κάποια από αυτά είναι:

- Κεφάλαια Ανάπτυξης
 - Κεφάλαια Επιχειρηματικών Συμμετοχών
 - Επένδυση στη Δευτερογενή αγορά
 - Κερδοσκοπικό Αμοιβαίο Κεφάλαιο
- Μια από της στρατηγικές είναι τα **κεφάλαια ανάπτυξης** που βασίζεται σε επενδύσεις κεφαλαίων (επενδύσεις μειοψηφίας). Οι εταιρίες αυτών των κεφαλαίων ενδιαφέρονται για την εύρεση κεφαλαίου για απόκτηση κάποιων λειτουργιών τους, για την είσοδο τους σε μια νέα αγορά, η ακόμα και για την μεγάλη εξαγορά χωρίς βέβαια να χαθεί ο έλεγχος της επιχείρησης.
- Τα **κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών** ή αλλιώς κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου είναι μια επένδυση προς μικρές επιχειρήσεις που «γεννήθηκαν» πρόσφατα. Οι εταιρίες που επιζητούν επιχειρηματικές συμμετοχές ενέχουν μεγάλο κίνδυνο και τα κεφάλαια αυτά είναι η μόνη τους σωτηρία για χρηματοδότηση, αφού εξαιτίας του κινδύνου δεν μπορούν να χρηματοδοτήσουν

από αλλού, όπως κάποια δάνεια. Οι εταιρίες που επιλέγονται, συνήθως ασχολούνται με υποκλάδους της τεχνολογίας για σωστές επενδύσεις.

- Η **επένδυση στην δευτερογενή αγορά** είναι η αγορά όπου διαπραγματεύονται επενδυτικά προϊόντα. Ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα του τομέα είναι ότι προσφέρουν αυξημένη ρευστότητα στους επενδυτές σε σχέση με άλλες μορφές επενδύσεων (π.χ. όπως σε ακίνητο ή χρυσό). Ένα άλλο είναι ότι λόγω των οικονομικών κλίμακας που δημιουργούν, οδηγούν σε μείωση κόστους συναλλαγών.
- Τέλος στο **κερδοσκοπικό αμοιβαίο κεφάλαιο** αποτελεί ένα πυλώνα του επιχειρηματικού τομέα καθώς χρησιμοποιεί πολλαπλά εργαλεία με σκοπό να μειώσει το επενδυτικό ρίσκο, για αύξηση της απόδοσης και να ελαχιστοποιήσει της αγορές των μετοχών. Τα περισσότερα από αυτά είναι ευέλικτα στις επενδυτικές τους επιλογές (μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις ανοιχτές πωλήσεις ή τα παράγωγα προϊόντα).

Όσο αφορά τα δημόσια επενδυτικά κεφάλαια, αξίζει να πούμε, ότι οι επενδύσεις του δημοσίου είναι κυρίως, οι φορολογίες και κάποιες άλλες επενδύσεις τύπου ΔΕΗ, ΟΤΕ κτλ.

4.4 Δείκτες του χρηματιστηρίου Αθηνών

Το χρηματιστήριο Αθηνών εδρεύει στην Αθήνα και ιδρύθηκε για πρώτη φορά το 1876. Διαθέτει κεφάλαιο αγοράς 57.54δισ. ευρώ(16Φβρ.2018) και όγκο συναλλαγών τα 239,17εκ.ευρώ ενώ διαθέτει πέντε αγορές την οργανωμένη αγορά αξιών, την οργανωμένη αγορά παραγώγων, την εναλλακτική αγορά, την αγορά άνθρακα (για EUAs) και η εξωχρηματιστηριακή αγορά. Σκοπός του Ελληνικού χρηματιστηρίου είναι να οργανώσει και να ενημερώσει κατάλληλα την Ελληνική κεφαλαιαγορά. Παράλληλα διεκπεραιώνει την εκκαθάριση καθώς και τον διακανονισμό

τον επενδύσεων. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζει όλες τις συναλλαγές από τον πιστωτικό κίνδυνο ή την πιθανότητα αθέτησης κάποιου επενδυτή. Σαν αποτέλεσμα έχουμε ένα οργανωμένο, ασφαλές και σταθερό επενδυτικό περιβάλλον όπου τηρεί όλο το Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο. Από την άλλη πλευρά προσφέρει την δυνατότητα σε αρκετές επιχειρήσεις να αναζητήσουν χρηματοδότηση για την ταχύτερη ανάπτυξη της επιχείρησής τους. Μέσα από το σύγχρονο ηλεκτρονικό σύστημα EPMHΣ μια επιχείρηση μπορεί ανά πάσα στιγμή να ανακοινώσει τυχόν νέες ανακοινώσεις της εταιρίας, ισολογισμούς ή εταιρικές ανακοινώσεις με σκοπό την έγκυρη και κατάλληλη ενημέρωση των επενδυτών. Μέσα από αυτό το ηλεκτρονικό σύστημα προβλήματα όπως η παραπληροφόρηση, η γραφειοκρατία και η αναξιοπιστία αποτελούν παρελθόν.

4.4.1 Γενικός δείκτης(Μεγάλης κεφαλαιοποίησης)

Ο γενικός δείκτης του χρηματιστηρίου Αθηνών ξεκίνησε στις 31 Δεκεμβρίου του 1980 με τιμή εκκίνησης τις 100 μονάδες. Ο δείκτης αυτός μας δείχνει τις μετοχές που διαπραγματεύονται στην κατηγορία της υψηλής κεφαλαιοποίησης. Αυτός ο δείκτης είναι ο κινητός μέσος όρος από τις μεγαλύτερες εταιρίες στον κλάδο υψηλής κεφαλαιοποίησης. Έτσι αποτελεί ένα σοβαρό εργαλείο για κάθε επενδυτή διότι μπορεί να δει τυχόν μεγάλη απόκλιση από την αγορά ανά εταιρία και να μειώσει τις απώλειες του.

4.4.2 FTSE20 Υψηλής κεφαλαιοποίησης

Ο Συγκεκριμένος δείκτης ξεκίνησε 23 Σεπτεμβρίου του 1997 με τιμή εκκίνησης τις 1000 μονάδες. Ο FTSE20 δημιουργήθηκε σε συνεργασία με το χρηματιστήριο Αθηνών και του οίκου FTSEInternationalLimited ενός

Αγγλικού οίκου χρηματοοικονομικής ανάλυσης. Σκοπός αυτού του δείκτη είναι να μας δείξει την τάση των 20 μεγαλύτερων εταιριών όπου παρουσιάζουν την μεγαλύτερη κεφαλαιοποίηση. Όλο αυτό γίνεται σε πραγματικό χρόνο έτσι ώστε να μπορούμε να τους χρησιμοποιήσουμε σαν εργαλείο τεχνικής ανάλυσης για τις επενδυτικές μας κινήσεις. Σε αυτό τον κλάδο συνήθως περιλαμβάνονται βαριές βιομηχανίες όπου είναι ώριμες με σταθερά ή ελαφρώς αυξανόμενα έσοδα όπως και αποδόσεις.

4.4.3 FTSEM40 Υψηλής κεφαλαιοποίησης

Λίγα χρόνια αργότερα καθώς ξεκίνησε η χρηματοοικονομική αγορά να γίνεται γνωστή στην Ελλάδα έτσι υπήρξε ανάγκη για πιο πολλούς κινητούς μέσους όρους όπου θα απεικόνιζαν καλύτερα την αγορά. Αυτό συνέβη διότι όλο και περισσότερες επιχειρήσεις ήθελαν ενταχθούν στο Χ.Α. Αθηνών αντλώντας νέα κεφάλαια για να καλύψουν τις νέες επενδύσεις τους στην αγορά. Ο FTSEM 40 εμφανίστηκε για πρώτη φορά το 8 Δεκεμβρίου το 1999 με τιμή εκκίνησης τις 1000 μονάδες και αυτός ο δείκτης είναι μια συνεργασία με τον όμιλο FTSEInternationallimited. Έτσι έχουμε την συνέχεια του FTSE20 και ο συγκεκριμένος δείκτης μας δείχνει την τάση των 40 μεγαλύτερων σε κεφαλαιοποίηση εταιριών ακολουθώντας σε κατάταξη τις επόμενες 20 από τον FTSE20.

4.4.4 FTSEA Όλων των μετοχών

Ο συγκεκριμένος δείκτης ξεκίνησε στις 31 Δεκεμβρίου του 2002 σε συνεργασία με τον Αγγλικό οίκο FTSEΑinternationallimited. Με την βοήθεια αυτού του δείκτη μπορούμε να μελετήσουμε την πορεία όλων των μετοχών που υπάρχουν στο Ελληνικό χρηματιστήριο Αθηνών. Έτσι έχουμε μια εικόνα ανεξαρτήτου αν αυτή η μετοχή ανήκει σε οποιαδήποτε επιχειρηματικό κλάδο. Με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να εξετάσουμε αν μια είδηση εξετάζει έναν συγκεκριμένο κλάδο ή όλο το οικονομικό περιβάλλον.

4.4.5 FTSEGTI Δείκτης διεθνούς δραστηριότητας

Ο FTSEGTI είναι ένας σχετικά νεοσύστατος δείκτης όπου ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2012. Σκοπός του είναι η παρακολούθηση των επιχειρήσεων όπου έχουν διεθνή δραστηριότητα σε διάφορες χώρες. Είναι δηλαδή ένας δείκτης σταθμισμένης κεφαλαιοποίησης με βάση την ευρεία διασπορά των μετοχών της σύνθεσης του. Στο συγκεκριμένο δείκτη βλέπουμε εταιρίες όπου ασχολούνται με εξαγωγές ή με παραγωγή στο εξωτερικό. Προέκυψε μετά την μεγάλη κρίση του 2008 όπου η Ελλάδα παίρνοντας σκληρά μέτρα ανάγκασε αρκετούς επιχειρηματίες να εγκαταλείψουν την Ελλάδα.

4.4.6 FTSEMSFW20 Εταιρίες με μεγάλους αριθμοδείκτες

Αυτός είναι άλλος ένας νέος δείκτης όπου ξεκίνησε τον 29 Οκτωβρίου του 2012 με σημείο εκκίνησης τις 100 μονάδες. Έχει σαν σκοπό την

καταγραφή των 20 μεγαλύτερων εταιριών με τους μεγαλύτερους αριθμοδείκτες στο χρηματιστήριο Αθηνών. Όπως και ο FTSEGTI έτσι και ο FTSEMSF20 προέκυψε από τις ανάγκες όπου έχουν οι επενδυτές στις μέρες μας. Από ότι φαίνεται η θεσμική ανάλυση των μετοχών έχει αρχίζει να κερδίζει έδαφος στις μέρες μας.

Κεφάλαιο 5^ο

5 Ο ρόλος της επικράτησης κεφαλαίου στη φούσκα του χρηματιστηρίου

Αρκετοί πιστεύουν ότι σε μια χρηματιστηριακή φούσκα τον σημαντικότερο ρόλο τον παίζει το κεφάλαιο. Σαν κεφάλαιο ορίζεται ένα περιουσιακό στοιχείο όπου αποφέρει έσοδα στον κάτοχο του. Στην προκειμένη περίπτωση το κεφάλαιο χρησιμοποιείται για να αποφέρει έσοδα σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή έναν επενδυτή. Αρκετές φούσκες που είχαν υπάρξει στο παρελθόν έχουν δείξει ότι δεν ξεκίνησαν από την απότομη αύξηση των κεφαλαίων αλλά από την εμπορική αξία ενός προϊόντος. Όπως βλέπουμε οι “φούσκες” ξεκινάνε από τη ζήτηση ενός προϊόντος με αποτέλεσμα να αυξάνονται τα κέρδη των εταιριών όπου τα παράγουν και να δίνουν μεγαλύτερο μέρος στους μετόχους τους. Όλα αυτά αποτελούν καλά νέα για τυχόν νέους επενδυτές που είναι πρόθυμοι να διαθέτουν το κεφάλαιο τους σε τέτοιες κερδοφόρες επιχειρήσεις. Αρκετοί μεγάλοι επενδυτές οι οποίοι θέλουν να κάνουν αρκετά κερδοφόρες επενδύσεις δε διαθέτουν μεγάλο μέρος του κεφαλαίου τους σε μετοχές αλλά διάφορους τρόπους που θα προσελκύσουν νέους επενδυτές. Τότε η αξία του χαρτοφυλακίου τους θα έχει μεγαλώσει αρκετά ώστε να το πουλήσουν και να έχουν ένα ικανοποιητικό κέρδος. Σύμφωνα με αρκετά έμπειρους χρηματιστές της αγοράς αν καταφέρει ένας επενδυτής να απορροφήσει το 50% της κίνησης είναι μια καλή και ασφαλής εκτίμηση. Οι περισσότεροι και λιγότερο έμπειροι επενδυτές συνήθως είναι άπληστοι έτσι όταν έρχεται η μεγάλη πτώση τότε αποφασίζουν να αποσυρθούν από την θέση τους με ζημία ή μια μικρή απόδοση στις περισσότερες περιπτώσεις.

5.1 Μέγεθος αγοράς (Marketcap)

Marketcap ή μέγεθος αγοράς ή κεφαλαιοποίηση ορίζεται το μέγεθος σε αξία αμερικάνικου δολαρίου που κατέχει ένα νόμισμα, μια αγορά ή κάποια μετοχή στην οποία θέλουμε να επενδύσουμε. Για παράδειγμα αν μια ναυτιλιακή εταιρία έχει κεφάλαιο 10εκ. δολάρια και έχει εκδώσει 100εκ. μετοχές τότε η αξία της κάθε μετοχής της είναι 0,1 δολάρια. Σε αρκετές περιπτώσεις μέσα στις συνεδριάσεις μετά από πολλές αγοροπωλησίες η τιμή παρουσιάζει μια αξία που δεν ανταποκρίνεται στην πραγματική αξία της μετοχής. Μετά το τέλος της συνεδρίασης στην εκκαθάριση της εκάστοτε μετοχής βάση αυτού οι λογιστές των χρηματιστηρίων βρίσκουν την πραγματική νέα αξία της μετοχής έτσι ώστε να μην ξεφύγει η τιμή της και δημιουργηθεί μια νέα φούσκα. Την επόμενη μέρα στο άνοιγμα της συνεδρίασης θα υπάρξει μια νέα τιμή με μικρή διαφορά συνήθως από την τιμή κλεισίματος. Το μέγεθος μιας αγοράς μεγαλώνει ή μειώνεται αντίστοιχα από τη ζήτηση. Έτσι όταν σε έναν κλάδο υπάρξει μεγάλη ζήτηση οι εταιρίες αυτού του κλάδου μεγαλώνουν καθώς και τα κεφάλαια τους. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και με τα νομίσματα όταν μια χώρα έχει αρκετά ευνοϊκό περιβάλλον για εμπόριο(εισαγωγές-εξαγωγές) η ζήτηση για το νόμισμα της ανεβαίνει καθώς και η αξία αυτού του νομίσματος.

5.2 Ημερήσιες συναλλαγές (volume)

Το volume μια αγοράς μας δείχνει την ένταση της αγοράς δηλαδή ποιος είναι ο όγκος των συναλλαγών που γίνονται σε αυτή την μετοχή σε μια ημέρα. Στις μέρες μας είναι ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία αφού μπορεί να επιβεβαιώσει μια απόφαση μας να αγοράσουμε ή να πουλήσουμε μια μετοχή που έχουμε αναλύσει με όλα τα εργαλεία της τεχνικής ανάλυσης πρώτα. Άρα όσο μεγαλώνει η ζήτηση μεγαλώνουν οι όγκοι συναλλαγών και στη συνέχεια η τιμή της μετοχής. Οπότε αρκετοί επενδυτές κοιτάνε και μελετάνε τους όγκους για να μπορέσουν να δουν

μακροπρόθεσμα αν θα υπάρξει κάποια άνοδος ή κάποια κάθοδος της τιμής. Επίσης τους επενδυτές που πραγματοποιούν βραχυπρόθεσμες επενδύσεις αν παρατηρήσουν ένα μεγαλύτερο όγκο από τους υπόλοιπους είναι μια ευκαιρία γι αυτούς διότι έχει παρατηρηθεί ότι μια μεγάλη σχετικά κίνηση στους όγκους μπορεί να χρειαστεί από 1 έως 3 ημέρες ώστε να επηρεάσει την τιμή της μετοχής. Τα τελευταία χρόνια έχουν εφευρεθεί αρκετά εργαλεία τεχνικής ανάλυσης που σκοπό έχουν να αναλύσουν τους όγκους έτσι ώστε να έχουμε μια καλύτερη εικόνα για την αγορά παρακάτω θα τα δούμε αναλυτικότερα.

5.2.1 OnBalanceVolume(OBV)

Το onbalancevolume είναι ένα εργαλείο τεχνικής ανάλυσης το οποίο αναλύει τους όγκους των συναλλαγών. Εφευρέθηκε από τους Woods και Vignola αλλά μελετήθηκε αναλύθηκε και έγινε ευρέως γνωστό από τον JosephGranville αργότερα. Ο Granville πραγματοποιούσε αρκετά επενδυτικά σεμινάρια όπου μιλούσε για τις αγορές όμως το 1963 βρέθηκε στην κορύφωση της καριέρας του με το βιβλίο Granville'sNewKey για κέρδη χρηματιστηριακών αγορών. Σε αυτό το βιβλίο μπορεί κάποιος να βρει ολόκληρη την θεωρία του αναλυτικά. Ο βασικός τύπος της θεωρίας (OBV) είναι :

$$\begin{aligned}
 \text{OBV} &= \text{OBV}_{\text{preev}} + \text{Volume if close} > \text{close}_{\text{preev}} \\
 &0 \text{ if close} = \text{close}_{\text{preev}} \\
 &- \text{Volume if close} < \text{close}_{\text{preev}}
 \end{aligned}$$

Από τον παραπάνω βασικό τύπο αυτής της θεωρίας βλέπουμε ότι αν ο ημερήσιος όγκος αυξηθεί τον προσθέτουμε με τον προηγούμενο αν μειωθεί τον αφαιρούμε από τον προηγούμενο αν παραμείνει ουδέτερος τότε δεν πραγματοποιούμε καμία πράξη στους υπολογισμούς μας. Έτσι με αυτό τον τρόπο έχουμε μια εικόνα κατά πόσο αυξάνονται ή

μειώνονται οι όγκοι μέσα σε ένα διάστημα σε μια μετοχή. Κάθε μεταβολή της τιμής ακολουθεί μια μεταβολή από τους όγκους οπότε αν καταφέρουμε να αντιληφθούμε μια μεταβολή στους όγκους τότε μπορούμε να προβλέψουμε με μεγαλύτερη σιγουριά την μεταβολή της τιμής. Επίσης τον δείκτη onbalanceνοι μπορεί να τον συναντήσουμε σαν κινητό μέσο όρο πάνω ή κάτω από ένα διάγραμμα στις μέρες μας για να είναι πιο ευανάγνωστος από πολλούς επενδυτές.

5.2.2 Chaikinmoneyflow

Ο συγκεκριμένος δείκτης είναι μια εφεύρεση της εταιρίας Chaikinanalytics(πρώην chaikinstockresearch) ιδρύθηκε το 2011 το βασικό αντικείμενο της εταιρίας είναι η ισχύος της κίνησης. Η chaikinanalytics διαθέτει ευρύ αναγνώριση στον χώρο το 2016 ήταν finalist για τα βραβεία BenzingaGlobalFinTechAward για την εφεύρεση της "Fundingalpha" όπου κατάφερε να τραβήξει αρκετά βλέμματα ακόμα και μετά από τόσα χρόνια έτσι πήρε το κολακευτικό σχόλιο από την εφημερίδα Barron's που την αναφέρει ως την κορυφαία εταιρία μελέτης ποσοτικής ανάλυσης (cashflow). Ένα χρόνο αργότερα η εταιρία βραβεύτηκε στον διαγωνισμό 2017 BenzingaGlobalFinTechAward για την καλύτερη και πιο πρωτοπόρα πλατφόρμα. Στις μέρες μας η εταιρία βαθμολογεί τα αποθέματα τις κάθε εταιρίας με 3 χρώματα κόκκινο όταν είναι χαμηλά, κίτρινο όταν είναι ουδέτερα και πράσινα όταν είναι ανοδικά. Λαμβάνει υπόψη 20 παράγοντες που χωρίζονται σε 4 κύριες κατηγορίες: απόψεις εμπειρογνώμων, χρηματοοικονομικές μετρήσεις, δραστηριότητα τιμής-όγκου και απόδοση κερδών. Ο chaikin έτσι όπως ξεκίνησε να μας δείχνει την ροή χρήματος σε βραχυπρόθεσμα διαστήματος συνήθως 20 ημερών και όχι σαν έναν συσσωρευτικό δείκτη χρηματοροής. Εμφανίζεται κάτω από τα διαγράμματα και λαμβάνει τιμές από -1 έως +1 και κινείται σαν ταλαντωτής. Το -1 μας δείχνει μια ημέρα που έγιναν αρκετές πωλήσεις δηλαδή είχαμε καθοδική τάση ενώ το +1 μια ανοδική τάση με αρκετές αγορές τις συγκεκριμένης αγοράς. Ο τρόπος υπολογισμού του είναι:

$$CLV=(close_1-low_1)-(high_1-close_1)/(high_1-low_1)$$

Το επόμενο βήμα είναι ο υπολογισμός του CMF χρησιμοποιώντας το CLV που υπολογίσαμε παραπάνω:

$$CMF=\sum_{t=20}CLV*volume_t/\sum_{t=20}(vol_t)$$

Βέβαια σπάνια θα δούμε να λαμβάνει τιμές -1 ή +1 που δηλώνουν ότι σε μια μέρες έγιναν μόνο πωλήσεις ή αγορές αντίστοιχα συνήθως κινείται γύρω από το 0,5 και -0,5. Επίσης σε μερικές περιπτώσεις ο συγκεκριμένος δείκτης παρουσιάζει λάθος αποτελέσματα αυτό συμβαίνει αρκετά σπάνια όμως το 1970 ήταν ένας αρκετά καλός δείκτης. Για αυτό το λόγο η εταιρία στις μέρες μας έχει προχωρήσει σε παραπάνω μετρήσεις πριν βγάλει τα συμπεράσματα της στην αγορά για να συμβουλέψει τους επενδυτές της.



Για παράδειγμα ας πάρουμε την παραπάνω εικόνα όπου βλέπουμε ότι ο συγκεκριμένος δείκτης κινείται παρόμοια με τον rsi αλλά δεν ίδιος. Ο συγκεκριμένος δείκτης μας δείχνει τον όγκο συναλλαγών που επικρατούν

στην αγορά κατά πλειοψηφία. Όταν ο δείκτης βρίσκεται κάτω από το μηδέν σημαίνει ότι εκείνη την περίοδο πραγματοποιήθηκαν κυρίως πωλήσεις και τα νούμερα πιο είναι το μέγεθος του όγκου των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν προς εκείνη την κατεύθυνση. Το ακριβώς αντίθετο ισχύει για περιπτώσεις πάνω από το μηδέν.

5.2.3 Klingervolumeoscillator

Το συγκεκριμένο εργαλείο τεχνικής ανάλυσης είναι σχετικά απλό. Εφευρέθηκε από τον StephenKlinger έτσι ώστε να μπορούν οι επενδυτές να έχουν μια εικόνα για τα βραχυπρόθεσμα στοιχεία της κάθε εταιρίας λαμβάνοντας όμως υπόψη τα βραχυπρόθεσμα στοιχεία και αλλαγές τιμών. Το εργαλείο του Klinger είναι αρκετά απλό αποτελείται από έναν ταλαντωτή όπου μετατρέπει την δύναμη του όγκου(volume) σε έναν ταλαντωτή. Μετά δημιουργούμε ένα γρήγορο ταλαντωτή συνήθως 13 περιόδων και έναν αργό ταλαντωτή συνήθως 50 περιόδων αφαιρούμε τον αργό ταλαντωτή(50) από τον γρήγορο(13) και έτσι δημιουργούμε τον Klingervolumeoscillator. Στις μέρες μας αρκετές πλατφόρμες δίνουν την δυνατότητα στους χρήστες της να προσαρμόσουν όπως αυτοί θέλουν το παραπάνω εργαλείο σύμφωνα με τις απόψεις τους και τις μελέτες τους.

5.3 Ψυχολογία επενδυτών

Η ψυχολογία των επενδυτών παίζει ένα σημαντικό ρόλο για τις επενδύσεις στις μέρες μας. Εδώ και μερικές δεκαετίες έχει απασχολήσει αρκετούς ειδικούς της ψυχολογίας όπως και της χρηματοοικονομικής μερικοί από αυτούς είναι: LolaLopes, Statman και ο Kahneman. Το κομμάτι της ψυχολογίας που αφορά τους επενδυτές είναι το κομμάτι της λήψης αποφάσεων και ποια κίνητρα είναι αυτά που τους κάνουν να αναλαμβάνουν τόσο μεγάλα ρίσκα. Μετά από αρκετές έρευνες παρατηρήθηκε ότι δεν είναι τόσο ορθολογικός ο τρόπος σκέψης τους. Τα

κίνητρα τους είναι ο φόβος και η ελπίδα φόβος ότι μπορεί να τελειώσουν τα χρήματα τους από την άλλη έχουμε την ελπίδα ότι εταιρία όπου επενδύουν θα μεγαλώσει με αποτέλεσμα να τους φέρει τα προσδοκώμενα κέρδη. Υπάρχουν και άλλοι επιστήμονες που προσθέτουν ως κίνητρο την απληστία δικαιολογημένα αρκετοί θα λειτουργούν υπό την απληστία όμως δεν είναι το κίνητρο του μεγαλύτερου ποσοστού των επενδυτών. Οι ορθολογικοί επενδυτές χαρακτηρίζονται για την ορθολογική τους σκέψη καθώς και την ψυχραιμία τους οποιαδήποτε νέο προκύψει το επεξεργάζονται και λαμβάνουν νέες θέσεις με αποκλείοντας τον κίνδυνο εξασφαλίζοντας μια αποδοτική απόδοση της επένδυσης. Αντίθετα οι περισσότεροι επενδυτές έχει αποδειχτεί ότι σε περιόδους όπου οι αγορές έχουν απότομες αλλαγές η ακόμη και μια διαθρωτική κίνηση ή μια κακή είδηση είναι αρκετή για να τους φοβίσει και να αποσύρουν την θέση τους με οποιαδήποτε κόστος. Όλα τα παραπάνω είναι που τράβηξαν τα βλέμματα αρκετών επιστημόνων και το ονόμασαν “συμπεριφορική χρηματοοικονομική” αποτέλεσε αντικείμενο για αρκετές έρευνες και απασχόλησε αρκετούς ερευνητές. Είναι ένα σύνολο από αρκετούς επιστημονικούς κλάδους όπως: τα οικονομικά, χρηματοοικονομική, η ψυχολογία, η κοινωνική ψυχολογία και άλλα. Για παράδειγμα στις μέρες μας όπου το οικονομικό περιβάλλον δεν είναι τόσο ευνοϊκό μια αρνητική είδηση πανικοβάλλει τους επενδυτές. Επίσης μια κοινωνική είδηση όπως μια εξέγερση ή ένας πόλεμος επηρεάζει τα χρηματιστήρια όλου του κόσμου πράγμα σύνηθες και ασήμαντο για το παρελθόν αλλά για τις μέρες μας αρκετά σημαντικό.

5.4 Νέα των επενδυτών

Οι ειδήσεις και τα νέα για τους επενδυτές μένει ακόμα και σήμερα ένα σημαντικό εργαλείο για τις αναλύσεις τους. Στις αρχές όπου ξεκίνησε να δημιουργείται το πρώτο χρηματιστήριο στο Άμστερνταμ τα νέα από τις αγορές ήταν το μόνο εργαλείο που διάθεταν δεν είχε δημιουργηθεί ούτε το διάγραμμα εκείνη την εποχή. Όταν άκουγα ότι μια χρονιά θα πάει καλά για την Νοc αγόραζαν μετοχές ενώ όταν είχαν κακά νέα τότε

διάθεταν το μερίδιο τους προς πώληση. Στις μέρες συνεχίζεται γι αυτό διότι αρκετές εταιρίες όπου είναι στο χρηματιστήριο δεν διαθέτουν λεπτομερή ενημέρωση προς τους επενδυτές τους ή προς το κοινό μέσω κάποιας ιστοσελίδας ή εφημερίδας. Οι ειδήσεις που μπορεί να βρει κάποιος επενδυτής είναι πολλών κατηγοριών όπως πολιτικές, παγκόσμιες, κοινωνικές, τάσεις(μόδες) και οι κλαδικές σύμφωνα με τον κλάδο που ανήκει η κάθε εταιρία. Μετά ο κάθε αναλυτής οφείλει να ερευνήσει αν αυτή η είδηση είναι αληθές όσο μπορεί βέβαια σύμφωνα με τα μέσα που διαθέτει. Στη συνέχεια πρέπει να δει τη σχετικότητα που έχει αυτή η είδηση και αν μας ενδιαφέρει για το χαρτοφυλάκιο που διαθέτουμε τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Στο τελευταίο κομμάτι της ανάλυσης αφορά την βαρύτητα δηλαδή μια μικρή περικοπή εξόδων δεν θα έχει την ίδια βαρύτητα με την πιθανή χρεοκοπία της εταιρίας. Όλα αυτά στο τέλος ο αναλυτής τα σκέφτεται και σύμφωνα με την κρίση του παίρνει κάποιες αποφάσεις και στο μόνο σημείο που θα φανεί αν έκανε την κατάλληλη επιλογή είναι το τέλος. Βέβαια η αγορά είναι αρκετά αυστηρή με αυτούς που γράφουν αυτά τα άρθρα και δεν συγχωρούν εύκολα τα λάθη γιατί για αυτούς μεταφράζεται σε χαμένες επενδύσεις. Από την άλλη αν κάποιος διαθέτει μεγάλο ταλέντο και αξιοπιστία συνήθως κερδίζει τα πίστη του κόσμου. Μην ξεχνάμε ότι κάπως έτσι ήταν η αρχή του CharlesDowJohns όπου μετά από χρόνια κατάφερε να κερδίσει την εμπιστοσύνη αρκετών επενδυτών αλλά και να βάλει τα πρώτα θεμέλια για την τεχνική ανάλυση.

5.5 Διαχείριση Κινδύνου

Υπάρχουν Αρκετά είδη κινδύνων όπου μπορεί να επηρεάσουν την οικονομία τα οποία μπορεί να προκληθούν από την γεωγραφική θέση ή το νομικό πλαίσιο κάθε χώρας από την φερεγγυότητα των συναλλασσόμενων. Παρακάτω θα δούμε αναλυτικά τους κινδύνους όπου μπορεί να επηρεάσουν ένα κράτος ή ένα μεγάλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και να το οδηγήσουν σε κρίση.

ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Πιστωτικός κίνδυνος ορίζεται ως ο κίνδυνος αδυναμίας αποπληρωμή της θέσης ενός ή περισσότερων επενδυτών. Σε περιόδους πτώσης της αγοράς αρκετοί επενδυτές που έχουν λάβει θέσεις σε παράγωγα προϊόντα δεν έχουν την δυνατότητα να αποπληρώσουν τις θέσεις τους με αποτέλεσμα αρκετές φορές να χάνουν και την προσωπική τους περιουσία. Για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις των χρεών τους.

Χωρίζεται σε τέσσερις υποκατηγορίες οι οποίες είναι:

- 1) Κίνδυνος αφερεγγυότητας ή αθέτησης
- 2) Κίνδυνος έκθεσης ή ανοίγματος
- 3) Κίνδυνος ανάκτησης
- 4) Κίνδυνος περιθωρίου

Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς προέρχεται από διαφορές μεταβολές τις αγοράς όπως διαφορές στα επιτόκια ή τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και άλλα μεγάλα χρηματοοικονομικά γεγονότα. Βέβαια κάτι τέτοιο ορίζεται ως μεγάλες διακυμάνσεις που τείνουν να έχουν αρνητική πορεία και αυτό το συναντάμε συνήθως σε βραχυπρόθεσμες επενδύσεις. Για αυτό το λόγο οι θεσμικοί επενδυτές συνηθίζουν να αποφεύγουν τις βραχυπρόθεσμες επενδύσεις υψηλού ρίσκου αλλά και αποδόσεις. Έτσι γίνονται προτιμότερες οι μακροπρόθεσμες επενδύσεις.

Κίνδυνος ρευστότητας

Ο συγκεκριμένος κίνδυνος συνήθως είναι επακόλουθος άλλων κινδύνων όπως ο πιστωτικός που μπορεί να οδηγήσει ένα χρηματοπιστωτικό κίνδυνο για παράδειγμα σε έλλειψη ρευστότητας. Έτσι δε θα τα καταφέρει να ανταπεξέλθει σε τυχόν υποχρεώσεις και να οδηγηθεί σε χρεοκοπία. Επίσης όλο αυτό το μη ευνοϊκό κλίμα μπορεί να οδηγήσει σε αδυναμία ρευστοποιήσεις χρηματοοικονομικών προϊόντων ή να μη μπορούν να ρευστοποιηθούν λόγω του ότι θα προκαλέσει μεγάλες ζημιές η ρευστοποίηση τους.

Επιτοκιακός κίνδυνος

Ως επιτοκιακός κίνδυνος ορίζεται ο κίνδυνος από αλλαγές ή μεταβολές από τα επιτόκια της αγοράς. Μερικές φορές περιμένουμε μια διακύμανση λόγω του κυμαινόμενου επιτοκίου και άλλες όχι. Συνήθως προέρχεται από θέσεις που περιέχουν επιτόκια όπως καταθέσεις, ομόλογα, δάνεια και άλλων στοιχείων ενός χαρτοφυλακίου. Τέτοιου είδους επενδύσεις περιέχουν χαμηλό ρίσκο και σταθερή απόδοση. Για αυτό το λόγο τέτοιου είδους επενδύσεις έχουν μεγαλύτερη προτίμηση και περιέχουν μεγαλύτερο όγκο χρήματος. Μια απρόσμενη μεταβολή επιτοκίων θα αποφέρει μεγάλες απώλειες διότι δε θα έχει προβλέψει κανείς κάτι τέτοιο ώστε να κάνει την απαραίτητη μόχλευση.

Λειτουργικός κίνδυνος

Υπάρχει και άλλο ένα είδος κινδύνου που προέρχεται από μια ομάδα κινδύνων η οποία έχει κατηγοριοποιηθεί ως λειτουργικός κίνδυνος. Μερικοί από αυτούς είναι για παράδειγμα βλάβες από μηχανές, απάτες από εργαζόμενους, λάθη της διοίκησης, οι φυσικές καταστροφές και άλλα. Στην σύγχρονη ιστορία δεν είναι λίγα τα λάθη που έχουν προκύψει σε αρκετά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα λόγω της λάθος εκτίμησης από τους διαχειριστές κινδύνου του χαρτοφυλακίου. Επέμεναν σε θέσεις που έχαναν την αξία τους και καθυστέρησαν να το αλλάξουν αυτό.

Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που μπορεί να προκύψει από την αλλαγή ισοτιμίας. Αυτό επηρεάζει όταν έχουν γίνει επενδύσεις σε ξένη χώρα ή υπάρχουν επενδύσεις σε επιτοκιακά προϊόντα όπως οι καταθέσεις. Μπορεί να αλλάξουν τελείως το πρόσημο της επενδύσεις και να την κάνουν ζημιογόνα ή πιο κερδοφόρα. Για να μπορέσουν οι τράπεζες να έχουν πιο ασφαλείς επενδύσεις στο εξωτερικό διαθέτουν μεγάλο απόθεμα σε διάφορα νομίσματα έτσι ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν σε τυχόν μεγάλες μεταβολές τις ισοτιμίας.

Κίνδυνος χώρας

Ο κίνδυνος χώρας αναφέρεται ως ο κίνδυνος που μπορεί να προέλθει από τη χώρα που δραστηριοποιείται μια επιχείρηση με αρνητικά γεγονότα που την επηρεάζουν άμεσα. Σε αυτούς τους κινδύνους περιλαμβάνονται οι πολιτικές εξελίξεις μια χώρας, οι κοινωνικές, το οικονομικό περιβάλλον και το χρηματοοικονομικό περιβάλλον. Όλα αυτά

μπορούν να επηρεάσουν τη κερδοφορία μιας επιχείρησης. Για παράδειγμα στις μέρες μας αρκετές εταιρίες έκλεισαν σε χώρες της ανατολής λόγω των πολέμων που γίνονται εκεί(κοινωνικός κίνδυνος) όπως και στην Ελλάδα λόγω των νέων φορολογικών μέτρων (πολιτικό περιβάλλον).

Νομικός κίνδυνος

Νομικός κίνδυνος ορίζεται ως οι ζημίες που μπορεί να προκύψουν από το διαφορετικό νομοθετικό πλαίσιο από χώρα σε χώρα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Έτσι ώστε να μη μπορούν διεκδικήσουν τα χρήματα από μια λάθος συναλλαγή ή να μη μπορούν να διεξάγουν μια συναλλαγή. Σε αρκετές χώρες το χρηματοοικονομικό νομοθετικό σχέδιο ρυθμίζεται σύμφωνα με τις δραστηριότητες της κάθε τράπεζας ενώ ζημίες λόγω αυτού προκύπτουν από λάθος ενημέρωση από τους νομικούς συμβούλους.

Κίνδυνος διακανονισμού πληρωμών

Ο κίνδυνος διακανονισμού πληρωμών είναι η αδυναμία πληρωμής από το ένα μέρος προς το άλλο. Αυτό το φαινόμενο παρατηρείται συχνά στις διατραπεζικές συναλλαγές όπου απαιτείται η διαμεσολάβηση της κεντρική τράπεζας για πληρωμές διαφορετικά νομίσματα. Στη καταπολέμηση αυτού βοηθάει η εκκαθάριση των τραπεζών που τους παρέχει τη δυνατότητα να πραγματοποιούν μια πληρωμή αντί πολλών ακαθάριστων.

Κίνδυνος αξιοπιστίας

Ο κίνδυνος αξιοπιστίας ή όπως αλλιώς ονομάζεται κίνδυνος φήμης και αξιοπιστίας είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από την αποτυχία ενός τραπεζικού ιδρύματος να διεκπεραιώσει τις εργασίες του. Ανεξάρτητα από το που προήλθε αυτή η αδυναμία επηρεάζει τη φήμη της τράπεζας στο επενδυτικό κοινό. Ένα απλό παράδειγμα είναι όταν στην Ελλάδα επιβλήθηκαν τα capitalcontrols ο κόσμος δεν ενδιαφερόταν ποιος τα είχε επιβάλει αλλά ότι δε μπορούσε να εξυπηρετηθεί έτσι έχασε τη πίστη του στις τράπεζες και αποταμίευαν τα χρήματα στο σπίτι τους για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα.

Κίνδυνος αφερεγγυότητας

Κίνδυνος αφερεγγυότητας είναι η αδυναμία αποπληρωμής των υποχρεώσεων μιας τράπεζας. Αυτό συμβαίνει όταν η ρευστοποίηση του ενεργητικού της δεν επαρκεί για να καλύψει τα στοιχεία του παθητικού της. Έτσι αφήνει ακάλυπτες τις υποχρεώσεις της και προχωράει σε πτώχευση για να φτάσει σε τέτοιο σημείο ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα δεν ευθύνεται απαραίτητα ο εκτιμητής κινδύνου μπορεί να ευθύνεται και μια μεγάλη κίνηση της αγοράς προς την κατεύθυνση που δεν έχουμε προβλέψει.

5.5.1 Εποπτεία και Βασιλεία

Μετά την κρίση του 2008 η κεντρική τράπεζα έλαβε κάποια μέτρα για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Αυτό ονομάζεται βασιλεία στις μέρες μας έχει αναθεωρηθεί για τρίτη φορά τα κριτήρια αυτών των μέτρων και θα έχουν ισχύεις μέχρι το 2019. Αυτά τα μέτρα πάρθηκαν για την

εξασφάλιση των χρηματοπιστωτικών κεφαλαίων και την εξασφάλιση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών έτσι ώστε να αποφευχθεί μια τυχόν επερχόμενη πτώχευση. Το προηγούμενο κανονιστικό σχέδιο(Βασιλεία II) είχε κάποιες θεματικές ενότητες που παρέμειναν και στη Βασιλεία III. Το παραπάνω χωρίζεται σε τρεις ενότητες και έχουν διαφορετικό σκοπό αυτές είναι:

Πυλώνας 1: Τροποποίηση του πλαισίου υπολογισμού ελάχιστων κεφαλαιακών υποχρεώσεων έναντι του πιστωτικού κίνδυνου επίσης προστέθηκε κάλυψη απαιτήσεων για ζημίες από λειτουργικό κίνδυνο.

Πυλώνας 2: Καθιέρωση διαδικασιών για τον έλεγχο και την αξιολόγηση σε μόνιμη βάση της επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών από τις εποπτικές αρχές.

Πυλώνας 3: Ενδυνάμωση της πειθαρχίας που επιβάλλει στις τράπεζες η αγορά μέσω της δημοσιοποίησης στοιχείων σχετικά με τη διάθρωση των αναλαμβανομένων κινδύνων και της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Όλα τα παραπάνω είναι μια προσπάθεια της κεντρικής τράπεζας για την σταθεροποίηση της παγκόσμιας οικονομικής κατάστασης και που το έχουν καταφέρει.

Συμπεράσματα

Στην παραπάνω πτυχιακή εργασία αναλύθηκαν διάφορες περιπτώσεις οικονομικών και χρηματοοικονομικών κρίσεων. Όπως και σε διαφορετικές χρονικές στιγμές με αυτό το τρόπο αποτυπώνονται οι εξελίξεις στην αντιμετώπιση του Χρηματοοικονομικών κρίσεων. Προβάλλεται επίσης η πρόοδος στα χρηματοοικονομικά μέσα για τους επενδυτές έτσι ώστε να προφυλαχτούν από τυχόν επερχόμενες κρίσεις και απώλειες τον κεφαλαίων τους. Από την άλλη πλευρά έχουμε τον κρατικό τομέα που μόνο μέσω του ΔΝΤ μπορεί να αναλύσει, να μελετήσει και να αντιμετωπίσει τυχόν κρίσεις. Ειδικότερα τα τελευταία χρόνια διαθέτει μια μεγάλη βάση δεδομένων που μας βοήθησε να κατανοήσουμε καλύτερα τις οικονομικές κρίσεις. Από τα σημαντικότερα αίτια είναι ότι δεν εκτίμησαν σωστά τυχόν επερχόμενα γεγονότα που επηρέαζαν σε μεγάλο βαθμό τελικά την οικονομία της κάθε χώρας. Στην συνέχεια μερικοί λάθος χειρισμοί από τις κυβερνήσεις αρκούν για να επιδεινωθεί η κατάσταση. **Το πάθημα δεν έγινε μάθημα** παρά τις τόσες ολέθριες κρίσεις που έχει περάσει η παγκόσμια οικονομία οι κυβερνώντες δεν έχουν μάθει να χειρίζονται τέτοιες καταστάσεις. Αυτό παραμένει ένα πραγματικό πρόβλημα ακόμα και στις μέρες μας και οφείλεται σε ηγετικά προβλήματα τις τοπικής εκάστοτε κυβέρνησης τέτοιου είδους προβλήματα έχουν αρχίσει να βελτιώνονται μέσω της ενοποίησης των χωρών της Ευρώπης μέσω του ευρώ. Πρέπει να τονίσουμε την εξέλιξη σε τέτοια θέματα που είναι μείζον κοινωνικής και οικονομικής αξίας ιδιαίτερα για τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα. Κλείνοντας αξίζει να αναφερθεί ότι τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα και οι χαμηλόμισθοι είναι όπου ορίζουν την προσφορά-ζήτηση στην παγκόσμια οικονομία και είναι μια πραγματική “γρήγορη έξοδο” από αρκετές κρίσεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

- Το μεγάλο κραχ του 1929 (GalbraithJohnKenneth)
- Παγκόσμια οικονομική ύφεση 1929 (Wikipedia.org)
- Franklin D.Roosevelt :Road to the new deal
- Άρθρο <<Η κρίση του Μεξικού>> (εφημερίδα η Καθημερινή)
- The 1994 Mexican Economic crisis: The role of government expenditure and relative prices(Mr. Elliot Kalter, Mr. Arnald P. Ribas)
- Διεθνής οικονομική 5^η έκδοση τόμος β' Αθήνα σελ.547,2007 (KrugmanP.Obstfeld)
- The other Argentina: The interior and national development (Karryl.Sawers 1996)
- Argentine international trade under inconvertible paper money(John H.Williams, Harrard 1920)
- Ντοκιμαντέρ του εξήντα (Το πέρασα της Αργεντινή στα χρόνια της κρίσης)
- Εισαγωγή στις σύγχρονες θεωρίες οικονομικής μεγέθυνση (JonesH.G 1975/1993)
- Χρηματιστηριακές κρίσεις και επενδυτικά εργαλεία (Μητσιόπουλος Ιωάννης 2001, Εκδόσεις Σταμούλη)
- Έλεγχος και οικονομική ανάλυση σελ.37-72 (Γκούμπιν Β.Α 2008)
- Ιστορία της τεχνικής ανάλυσης(https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%91%CE%BD%CE%AC%CE%B%CF%85%CF%83%CE%B7)
- Ιστορία του CharlesDowJones(https://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Dow)
- Η γέννηση του χρηματιστηρίου (Λόντεβεικ Πέτραμ1981 εκδόσεις ΑΙΩΡΑ)
- Ελληνικό χρηματιστήριο και δείκτες(<http://www.helex.gr/el/hermes>)
- Chaikin money flow (http://stockcharts.com/school/doku.php?id=chart_school:technical_indicators:chaikin_money_flow_cmf)

